

Ayuba xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Ayuba xa taruxui nan na naxan masenyi hagiɛ masenma adamadie birin bɛ. Kabi won benba Adama nun nɛnɛ Mahawa to yunubi raba, mixi birin na dunɔɔa igirife na tɔɔre nan kui. Na tɔɔre nɔma a niyade mixie xa xɔnɔ Ala ma, e fa a maxɔrin munfe ra a e luma e xa tɔɔɔ. Xa mixie ɔɔɔ a ma a e bara e ɔɔɛ tinxinyi kui Ala ya i, na yaabi fife xɔɔɔ.

Ayuba xa fe nu na na ki nɛ. A booree naxa a fala a bɛ a tɔɔre ɔaaxi a sɔɔ a xa yunubie nan ma fe ra. Ayuba mu tin na yaabi ra, a fa a fala na mu a ra. Na kui a nu wama Ala xa kiiti xɔn alako a xa a kolon a ɔaxankataxi fe naxan ma. A rapɔnyi Ala naxa a masen Ayuba bɛ a a mu nɔma Alatala xa fe raba ki fahaamude. Ayuba to so na fe kui a bɔɔ birin na, a xaxili naxa sa.

Kɔnɔ bafe na masenyi ra, seriye gbete toma yi taruxui kui naxan tide gbo. Ala to barake sa Ayuba xa fe ma a xa tinxinyi xa fe ra, Sentane naxa Ayuba tɔɔɔɛɛ a falafe ra Ala bɛ a Ayuba nu birama Ala waxɔnfe fɔɔ ra alako a xa barake sɔɔ tun. Ala nu wama a masenfe Sentane bɛ a a xa tinxintɔɛ Ayuba nu na Ala xa seriye ratinmefe fe gbete nan ma. Ala naxa tin tɔɔre xa dɔɔ Ayuba ma, alako Sentane xa a to na tɔɔre mu nu nɔma a niyade Ayuba xa Ala xa seriye bɛɔin.

Na kui won birin nɔma a kolonde a mu lanma won xa bira Alatala fɔɔ ra alako won xa barake

tun soto. A lanma won xa Ala xui suxu barima won Daa Marigi nan na Alatala ra. Xa won barake soto, xa won mu a soto, a lanma won xa won Marigi Alatala batu won ma fe birin kui. Ala xa won mali na rabade. Amina.

Ayuba xa Taruxui

Alatala nun Sentane xa de masare singe

¹ Xeme nde nu na Usu boxi ma naxan nu xili Ayuba. Mixi hagige nan nu lanxi a ma, a matinxin. A nu gaaxuma Ala ya ra, a mu nu birama fe naaxi foxo ra.

² Di xeme solofere nun di gine saxan nu na a yi ra.

³ A xa goore nu lanxi yexee wulu solofere, noxome wulu saxan, ninge wulu keren, a nun sofale keme suuli nan ma. Walike gbegbe saxi na nan fari. Binye nu saxi yi xeme ma dangi mixi birin na na sogetede biri ra.

⁴ A xa die nu xulunyi tima ne e boore xonyie, e nu e maagine xili alako e birin xa nu e dege yire keren.

⁵ Xulunyie na ba a ra, Ayuba nu serexe gan daaxie bama ne a xa di birin be e rasenyenfe ra. A nu a manoxunma ne a temunde e bara yunubi nde soto, xa na mu a ra e bara Ala danka e bope kui. Na kui Ayuba nu luma serexe ba ra e be temui birin.

⁶ Loxoe nde Ala xa malekee naxa fa Alatala yire. Sentane fan nu na e ya ma.

⁷ Alatala naxa Sentane maxorin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.»

⁸ Alatala man naxa a maxorin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniye yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe paaxi mu rafan a ma.»

⁹ Sentane naxa a yaabi, «Ayuba xa gaaxui i ya ra tun mu a ra?»

¹⁰ I mu a kantaxi xe, a tan, a xa denbaya, nun a harige birin? I bara barake sa a suxufe birin ma, alako a xa goore xa gbo tun.

¹¹ Kono xa a sa li i naxa din a harige ra, n xa a fala i be, a fama ne i dankade keren na.»

¹² Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a harige birin sa i sagoe, kono i naxa a gundi tooro de.» Na temui Sentane naxa keli Alatala yire.

¹³ Loxoe nde Ayuba xa die nu na xulunyi tife e taara xonyi.

¹⁴ Xera nde naxa fa Ayuba yire, a a fala a be, «I xa walikae nu na ningee rawalife xe ma, sofalee fan nu na e de madonfe na longori.

¹⁵ Sebaka ndee naxa din i xa walikae ra, e e faxesantidegema ra. E man ningee fan xanin. N keren peti nan no n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁶ Na mu ge na masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Ala bara a ragiri galanyi xa goro i xa yexee nun e makantamae ma. A bara e birin faxesantidegema ra. N keren peti nan no n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁷ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Kalidika, gaali doxo saxon bara bagan i xa joxome ma, e e makantamae faxesantidegema ra, e joxome

xanin. N keren peti nan nɔ n bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁸ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «I xa die to nu na xulunyi tife e taara xonyi.

¹⁹ Foye belebele faxi na temui ne keli gbengberenyi ma, a banxi rabira i xa die ma. E birin bara faha. N keren peti nan kisixi. N faxi na nan dentegede i be.»

²⁰ Na kui Ayuba naxa keli, a a xa donma iboo a ma, a a xunyi bi sunnunyi ma, a fa a rafelen boxi ma.

²¹ A naxa a fala,
«N faxi dunija n mageli nan na n bari temui,
n man gbilenma n mageli nan na n siga temui.
Alatala bara n ki harige ra,
Alatala man bara na harige ba n yi.
Tantui na Ala be.»

²² Na birin kui, Ayuba mu yunubi yo raba, a mu fe kobi yo fala Ala be.

2

Alatala nun Sentane xa de masare firin nde

¹ Loxoe nde Alatala xa malekee man naxa fa a yire, Sentane man nu na e tagi.

² Alatala naxa Sentane maxorin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.»

³ Alatala man naxa a maxorin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniyе yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe naaxi mu rafa a ma. Han ya a xa tinxinyi mu masara, hali i to waxi n xa a halaki tun.»

⁴ Sentanɛ naxa a yaabi, «Adama fe birin nabama a fate xa tɔɔɛ matangafe nan na. A nɔma a harige birin masarade yalanyi ra.

⁵ Xa i a fate yati tɔɔɔma, a i dankama nɛ keren na.»

⁶ Alatala naxa a fala Sentanɛ bɛ, «Awa yire, n bara a fate sa i sagoe, kɔnɔ i naxa a faxa de.»

⁷ Na tɛmui Sentanɛ naxa keli Alatala yire. A naxa suurie ikonkon Ayuba fate birin ma, keli a sanyi kui ma han a xuntagi.

⁸ Ayuba naxa dɔxɔ tɛ xube xɔɔra sunnunyi kui, a nu a fate xɔɔlin fɛɛɛ kebele ra.

⁹ A xa ginɛ naxa a fala a bɛ, «Han ya i na i xa tinxinyi kui? Ala rasɔtɔ sɔnɔn, i xa faxa.»

¹⁰ Kɔnɔ Ayuba naxa a yaabi, «I wɔyɛnfe nɛ na ki alɔ xaxilitare. Xa won tinma Ala xa heri ra, a mu lanma won xa tin a xa xɔɔxɔɛ fan na?» Na kui Ayuba mu yunubi yo sɔtɔ a xa wɔyɛnyie kui.

Ayuba nun a boore saxanyie

¹¹ Ayuba boore saxanyie to a xa tɔɔɛ xa fe mɛ, e naxa keli e xɔnyɪ sigafe ra Ayuba yire. E xili: Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka. E naxa lu yire keren, e lan fe keren ma, e xa sa Ayuba kunfa ba, e xa a madundu.

¹² E to sa a to keli yire makuye, e naxa san a ma, e bɔnbɔ gbelegbelefe ra. E naxa e xa donmae ibɔɔ e ma, e xube maso e ma sunnunyi kui.

¹³ E naxa dɔxɔ Ayuba seeti ma bɔxi, han xi solofere. Mixi yo mu wɔyɛn keren fala a bɛ, barima e a to nɛ, a xa tɔɔɛ nu gbo ki fanyi ra.

3

Ayuba xa masenyi

«Ayuba nimisafe a xa bari ra»

¹ Na birin to dangi, Ayuba naxa a bari loxoε
danka

² yi masenyi ra:

³ «N bari loxoε xa neemu dunija ra.

Na koε ra e naxe, <Di xeme na a ra.>

⁴ Ala xa na loxoε findi dimi ra,

na loxoε xa neemu a ra,

a xa tonyi doxoε soge yanbafε ra na loxoε kui.

⁵ Ala xa na loxoε findi dimi ra,

a xa nuxui ifoore dusu a xun na,

a xa lu dimi magaaxuxi kui.

⁶ Ala xa na koε ifooro,

a xa na ba konti ra je kui,

a xa na ba konti ra kike kui.

⁷ Ala xa na koε kuma di ra,

seewe xui yo naxa ite.

⁸ A xa findi danke ti se ra mandurulae be,

naxee ninginange xilima.

⁹ Na loxoε subaxe tunbuie naxa yanba,

kuye naxa iba,

naiyalanyi yo naxa mini,

¹⁰ barima a mu sese raba naxan

nu noma n barife dande,

naxan nu noma n noxunde n ma toore ma.

¹¹ Munfe ra n nga furi mu bira nu?

Munfe ra n mu faxa nu beenu n xa bari?

¹² Munfe ra n nga n nasenexi a san ma,

a xije fi n ma?

¹³ Xa na mu a ra, yi temui n belexi boresa kui nu

- 14 mangɛe nun rasimae fe ma,
 naxee xa banxie bara ge kanade,
 15 naxee nu bara xɛɛma nun gbeti gbegbe sɔɔ.
 16 Munfe ra e mu n nagata,
 alɔ diyɔɔe naxan mu waxi,
 naxan mu mini kɛɛ ma?
 17 Gaburi tan kui, mixi jaaxie mu nɔma sese ra,
 mixi taganxie e malabuma nɛ.
 18 Konyie bɔɔsa sɔɔma nɛ,
 e mu e kanyi xui mɛma gaburi kui.
 19 Dimɛdie nun forie na mɛnni,
 konyie e yetɛ sɔɔma naa.

 20 Munfe ra Ala a niyama adamadie xa mini kɛɛ
     ma,
 naxee findi tɔɔɔmixie ra,
 naxee nimisaxi e xa dunijɛigiri kui,
 21 naxee faxɛ xɔli mawama, kɔɔɔ e mu faxa,
 naxee faxɛ fenma dangi naafuli ra,
 22 naxee jɛlɛxinma gaburi life ra?
 23 Munfe ra mixi barima,
 Ala kira balanxi naxan ya ra,
 Ala naxan naxɛɛnma yire birin?
 24 N ma donse findixi n ma tɔɔɔe nan na,
 n ma minse findixi n yaye nan na.
 25 N na gaaxu fe naxan na, na nan n lima.
 Fe naxan na n nasɛɛn, n na nan sɔɔma.
 26 Bɔɔsa mu na n bɛ,
 n mu nɔma n sabaride.
 Malabui mu na n bɛ, fo tɔɔɔe.»

4

Elifasi Temanka xa masenyi singe

«*Tinxintɔɛ mu tɔɔɔma*»

¹ Elifasi Temanka naxa a fala,

² «Ayuba, i haake to n be n xa wɔyɛn.

N mu nɔma dundude.

³ I bara mixi gbegbe xaran,
i bara e ralimaniya.

⁴ I xa masenyie bara mixie mali,
i xa wɔyɛnyie bara e senbe so.

⁵ Yakɔsi i tan nan to fa na tɔɔɔfe,
limaniya bara ba i tan yi.

⁶ I mu i xaxili ti i xa danxaniya ra Ala ma?
I mu lama i xa tinxinyi ra?

⁷ I bara mixi fanyi to halakixi tɔɔɔ ma?
Tinxintɔɛ nɔma bɔnɔde?

⁸ N naxan nakɔɔsixi, fe jaaxi rabae nan
tɔɔɔma.

⁹ Ala e xun nakanama a xa xɔne kui.

¹⁰ Yɛte xa yirindinyi nun barate xa jarandanyi
magaaxu,

kɔnɔ e jinyie fama ne magirade.

¹¹ Yɛte yati faxama kaame ra,
a xa die yensen ye.»

¹² «Masenyi nde bara fala n be a gundo ki ma,
n tuli bara a makɔlikɔli xui me.

¹³ Xiye sa temui kɔɛ tagi,

¹⁴ gaaxui naxa n suxu han n fate naxa serɛn.

¹⁵ Tubari nde naxa dangi n ya i.

N fate xabee naxa keli, e ti.

¹⁶ Tubari nu tixi naa.

N a to ne, kɔnɔ mixi yo a ra n mu a kolon.

N bara mixi maniye tan to.

N naxa xui nde me yi makɔlikɔli ra,

- 17 <Adamadi tinxin Ala ya i? A seniyeŋ a Marigi ya i?
 18 Xa Ala mu la a xa malekɛɛ ra a xa walikɛɛ,
 xa a tantanyi toma nee ma,
 19 ibunadama go, naxan yailanxi bɛndɛ ra,
 naxan nɔma iwurude alɔ kaari?
 20 Adamadie faxama lɔxɔ yo lɔxɔ, sese mu na
 kanama.
 21 E xa simaya luuti bolonma nɛ,
 e faxa fahaamutarepa kui.>»

5

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba, Ala maxandi»

- 1 «Yakɔsi, i xa xili ti i xui itexi ra.
 Nde i yaabima?
 I seniyeŋtɔɛ mundun xilima?
 2 Gbesɛnxɔnnɛya xaxilitare faxama nɛ,
 tɔɔnɛ lɔnnitare halakima nɛ.
 3 N bara xaxilitare nde to,
 a xa fe sɔɔnɛyama,
 kɔɔɔ na ikɔrɛxi ra n naxa yi danke bira a fɔxɔ
 ra.
 4 <Mali birin xa ba a xa die yi ra, kiiti xa kana e
 ra,
 mixi yo naxa e mali na kui.
 5 Kaametɔɛɛ xa a xa xɛ don,
 e xa baloe birin ba a yi ra hali naxan na tunbe
 xɔɔra.
 Mixie xa mila a xa naafuli ma, e xa a ba a yi.>
 6 Tɔɔrɛ nun paxankate fama nɛ.
 7 Adamadi tɔɔrɔma nɛ a xa dunɪrɛigiri kui.
 Na mu kanama, alɔ tɛ na radɛxɛ,
 a fulefule tefe fan to mu kanama.

⁸ Xa n tan nan a ra nu, n Alatala nan maxandima,
n nan n ma tōore masen a be.

⁹ A kaabanakoe rabama,
a xa fe xungbee mu kontima.

¹⁰ A tune ragoro bōxi ma,
a ye rasiga xe ma.

¹¹ A tōorōmixi xa fe itema,
a mixi sunnunxi rakisima.

¹² A mixi kōotaxi xa fe xun nakanama,
alako e waxōnfe naxa sōōneya.

¹³ A mixi madaxui suxuma gantanyi ra,
a yanfante waxōnfe kanama.

¹⁴ E xa yanyi findima e be dimi ra,
e luma alo dōnxui naxee mu se toma.

¹⁵ Alatala tōorōmixi ratangama wōyēn xōrōxōe
ma,

naxan kelima yanfantee de kui.

A e ratangama senbema xa fe jaaxi ma.

¹⁶ Xaxili tide luma ne tōorōmixi be.
Tinxintare de balanma ne.

¹⁷ Nelexinyi na adama be Ala naxan xuruma.
Wo naxa tondi Ala Senbe Kanyi xa xurui ra,

¹⁸ barima a fi naxan sama mixi ma,
a na fan dandanma,

a fe xōne naxan naminima, a na rayalanma.

¹⁹ A mu tondima i ratangade tōore ma,
a i rakisima tōore birin kui.

²⁰ Kaame na sin bōxi ma, a i ratangama ne faxe
ma,

gere na mini, a i ratangama santidegema ma.

²¹ A i ratangama ne wōyēn jaaxi ma,
a i ba gbaloe kui.

²² I mu gaaxuma kaame ya ra,
i mu serēnma sube xaape ya ra,

- 23 barima saate luma ne i nun duniɲa kui isee tagi,
 gemɛe nun subee mu i tɔɔrɔma sɔnɔn.
 24 Bɔɲesa luma ne i xɔnyi,
 muɲe yo mu tima i xa gɔɔre.
 25 I xa die wuyama ne,
 i bɔnsɔe gboma ne alɔ burunyi sexe.
 26 I mu gaburi lima, i xa simaya mu kamalixi,
 alɔ maale fan to mu xabama a xaba temui mu a
 lixi.
 27 Muxu bara yi nɔndi kolon,
 i fan xa a rame, i xa a fahaamu.»

6

Ayuba xa masenyi singe

«N ma tɔɔre gbo n ma fe ɲaaxie be.»

- 1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «Xa n ma tɔɔre sa maniyama nu,
 xa a sa sama sikeeli ma nu,
 3 a binye dangima ne baa meyenyi ra.
 Na nan a toxi yusi yo mu na n ma wɔyenyie ma.
 4 Ala Senbe Kanyi xa tanbe bara n sɔxɔ,
 na xɔne bara te n xaxili ra.
 Ala na n gerefe a ɲaaxi ra.
 5 Nooge fanxi dennaxe, sofale wama menni?
 Ninge wa xui meema a xa donse ya i?
 6 Bande donma fɔxe xanbi?
 Tɔxele ɲintare ɲoxun?
 7 N mu nu wama naxan xɔn,
 na bara findi n baloe ra hali na fa kanaxi.
 8 Ala xa n ma dubɛ suxu n be,
 a xa n waxɔnfe rakamali.
 9 Ala xa n xun nakana, a xa n faxa.

10 Na kui, n madundui sɔtɔma nɛ, hali n to yi
tɔɔre birin kolonxi,
n sɛɛwa n to mu gbilen Ala Seniyentɔɛ xa
yaamari fɔxɔ ra.

11 N nan n xaxili tima senbɛ mundun na fa?
N ma diɲɛ munse fanma n ma sɔnɔn?

12 N senbɛ gbo alo fanye?

N fate xɔrɔxɔ alo wure?

13 Nde nɔma n malide?

Senbɛ mundun luxi n ma?»

14 «Tɔɔrɔmixi hayi na a dugutege xa mali ma,
hali na mu sa gaaxuma Ala Senbɛ Kanyi ya ra.

15 N ngaxakerenyie bara n yanfa,
alo xure naxan xɔrima.

16 Nɛmɛ tɛmui, ye banbaran ye, a radunda,

17 kɔnɔ sogofure ra, ye birin xɔri.

18 Biyaasilae kira bama a ma ye fenfe ra,
e fa lɔɛ gbengberen yire.

19 Tema Biyaasilae e xun tima ye yire ra.

Seebakae fan e xaxili tima na xure ra,

20 kɔnɔ e na menni li, e xure xɔrixixi nan toma.

Na kui limaniya bama nɛ e yi ra.

21 Wo luxi na ki nɛ n bɛ.

Wo bara gaaxu n ma tɔɔre ya ra.

22 N xoro nu, n nu wo makula nɛ,

wo xa n xun sara wo xa naafuli nde ra?

23 N wo makula nɛ,

wo xa n xun sara n yaxui gbeeli nde ma?

24 Wo n xaran.

Wo n ma tantanyi masen n bɛ,

alako n xa n sabari.

25 Nɔndi tan mu mixi yo tɔɔrɔma.

Kɔnɔ wo xa masenyie tan fala xun?

26 Wo bara kiiti sa,
wo mu wo tuli matixi tɔɔrɔmixi tan xa wɔyenyi
ra.

27 Wo fata kiiti jaaxi sade kiridie ma.
Wo mu yanfanteya ba wo boore yete yati ra.

28 Kɔsi fa yandi, wo wo ya ti n na.

N mu wule falama wo be.

29 Wo xa kiiti tinxinxi sa,
alako n xili fanyi naxa kana.

30 Wo fe fale jaaxi mema n na?

N mu fata fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade?»

7

Ayuba xa masenyi singe de idɔxɔɔ

«A a mawafe Ala be»

1 «Mixi xa fe mu luxi xe dunipa ma alo sɔɔri?
A xa dunipeigiri mu luxi xe alo walike?»

2 Konyi gbatama kɔɔe xa so,
walike gbatama a sare ra.

3 N tan fan, n ke bara findi tɔɔre ra,
n ma wali sare bara findi xɔne ra.

4 N ne n sama, n lu ra a mane, «N kelima temui
mundun?»

Xixɔli mu n tan be,
tɔɔre nan tun a ra kɔɔe birin kui.

5 Kuli dinfe n fate ra,
n kiri na bɔɔɔfe, yalee tife a ma.

6 N ma simaya xulun mabɔɔe xa mabɔɔe wuri be.

7 Ala, i xa ratu a ma n ma simaya jengi nan tun
a ra,

n yae mu fe fanyi toma kɔɔe.

8 Ya naxan tixi n na,
na mu n toma sɔnɔn,
a gbe mu luxi n xa lɔɔe i ma.

9 Kunda na te, a man lɔɛ.
Adamadi fan na siga aligiyama, a mu gbilenma
fa ra.

10 A mu gbilenma a xɔnyi sɔnɔn,
a xa fɔxɔɛ mu ratuma a xa fe ma sɔnɔn.

11 Na nan a toxi n mu n dɛ suxuma,
n nan n ma tɔɔrɛ ifalama nɛ,
n nan n mawa n ma xɔrɔrɔɛ kui.

12 N findixi i bɛ baa nan na,
xa na mu a ra, daalise xun solofere kanyi,
i to fa biraxi n ma fe fɔxɔ ra yi mɔoli ra?

13 N na a fala, <N xa n sa, n xa xi, alako n xa n
ma tɔɔrɛ mayanfa,>

14 i n magaaxu xiye nun laamatunyi jaaxie ra.

15 Faxɛ nan tun xɔli fa n ma to,
dangi yi xɔrie ra naxee luxi n bɛ yi ki.

16 N ma simaya bara rapaaxu n ma,
n mu wama bufe duniɲa ma sɔnɔn.
N bɛɲin, n nii tide mu na sɔnɔn.

17 Munse na adama ra naxan a niyama i xa i jɔxɔ
sa a xɔn ma,

18 i nu a mato tɛmui birin?

19 I i yae bama n na tɛmui mundun?

I n luma n yetɛ ra mun lɔxɔɛ?

20 Xa n bara yunubi raba i ra,
na fala n bɛ,

i tan naxan adamadi matoma.

N tan yegetixi i yi ra munfe ra matoe ra?

21 Munfe ra i mu diɲɛ n ma fe kobi ma?

Munfe ra i mu n ma yunubi xafari?

A gbe mu luxi n xa findi bende ra.

Na tɛmui i mu n toma sɔnɔn.»

8

*Bilidada Suuxaka xa masenyi singe**«Haake mu sigama Aligiyama.»*

- ¹ Bilidada Suuxaka naxa a masen,
² «I yi woyenyi mooli falama han temui mundun?
 I xa woyenyi luxi ne alo foye.
³ Ala noma nondi mafindide wule ra?
 Ala Senbe Kanyi noma tinxinyi ifude?
⁴ Xa i xa die yunubi nan nabaxi a ra,
 a e paxankataxi na nan ma.
⁵ Xa i tan Ala fenma,
 xa i Ala Senbe Kanyi makulama,
⁶ xa yunubi mu na i ma, xa i tinxin,
 Ala a jengi sama ne i xon ma,
 a i rasabati i xa tinxinyi kui.
⁷ I harige donxoe fama dangide na singe ra.»
- ⁸ «Fahaamui fen won babae ra,
 i xa xaxili soto nee benbae fan na.
⁹ Won tan mu buxi duniya ma,
 xaxili xonkuye mu na won be.
¹⁰ E mu fahaamui fima xe i ma?
 E e xaxili xa masenyie tima i be yi ki:
¹¹ Wofiri bulama xare ma?
 Xure i baare findima a ra ye mu dennaxe?
¹² Hali a na a bili ma, a mu xabaxi,
 a lisima mafuren dangi pooge birin na.
¹³ Na nan fama rabade mixie ra, naxee neemuma
 Ala ma.
 Tinxintare xaxili tide jonma na ki ne.
¹⁴ A xaxili tide bara kana, alo mixi naxan a
 kilonma sayele tee ra.
¹⁵ A na a kilon na ra, a kanama ne, a kanyi bira.

- 16 A luma alo sansi, ye naxan kui rafexi,
a a salonyi iyan soge linlinyi ya ma laakɔɛ xun
ma,
17 a a sankee soti gɛmɛ malanxi longori ra.
18 Xa i na sansi tala naa, a lisima nɛ,
19 a mu fanma mɛnni sɔnɔn.
Sansi gbɛtɛ man fa bula a nu na dɛnnaxɛ.
20 Ala mu tinxintɔɛ rawɔlɛma, a mu tinxintare
sɛnbɛ soma.
21 A gbe mu luxi a xa i rasɛɛwa,
i xa matɔxɔɛ fale ra i fama naxan tide.
22 I xɔnmixie fama lude yaagi kui, e xɔnyie fa
bira.»

9

Ayuba xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti xɔrɔxɔ»

- 1 Ayuba naxa a yaabi,
2 «N na birin kolonxi nɔndi ra.
Ala nɔma nɔndi fide adama ma di?
3 Xa Ala na kiiti safe,
adama tan mu nɔma a dɛ tongode a kanke ra.
4 A tan nan gbe na lɔnni nun sɛnbɛ ra, nde nɔma
tide a kanke?
5 Ala nɔma geyae talade e tide,
a e mafindi a xa xɔnɛ kui.
6 A nɔma bɔxi bunyi raserende, a a bɔɔ a ra.
7 A nɔma soge nun tunbuie ifɔɔrɔde.
8 A tan nan koore itala,
a a nɛrɛ baa mɔrɔnyie fari.
9 A tan nan tunbui birin sa,
kankan na a yire.
10 A bara fe xungbee raba
won mu nɔma naxee fahaamude.

A xa kaabanakoe mu noma kontide.

¹¹ A noma dangide n sɛeti ma, n mu a to.

A lɔɛ, n mu nɔ a tode.

¹² Nde noma a xa se tongoxi ragbilende?

Nde noma a falade a bɛ, <I na munse rabafe?>

¹³ Ala mu gbilenma a xa xɔnɛ fɔxɔ ra.

Yɛtɛ igboe xaxili tide birin birama a ya i.

¹⁴ N tan, n a yaabima di?

N wɔyɛn mɔɔli mundun falama a bɛ?

¹⁵ Hali nɔndi sa na n bɛ, n mu noma tide a kanke.

N ma kiitisa madɔɔfɛ nan tun luma n yi.

¹⁶ Xa n sa a xili, a naxa n yaabi,

n mu lama a ra a bara a tuli mati n na,

¹⁷ barima a bara n tɔɔrɔ a gbe ra,

a bara n ɲaxankata na ki tun.

¹⁸ A mu n luma n xa malabu,

a bara n ma xɔnɛ xun masa a ɲaaxi ra

¹⁹ N mu noma a ra, barima a sɛnbɛ gbo n bɛ.

Muxu nun Ala mu noma makiitide,

barima kiitisa mu na muxu tagi.

²⁰ Hali n sa tinxin nu, n dɛ mu nɔndi fima n ma.

Hali yunubi mu na n ma nu,

n dɛ kiiti rakanama nɛ n na.

²¹ Yunubi na n ma? N mu a kolon

N nimisaxi n ma dunɔɔɔgiri nan tun na.

²² N tan bɛ, a birin keren,

barima Ala tinxintɔɛ nun tinxintare birin
ɲaxankatama.

²³ Gbaloe na tinxintɔɛ li,

Ala mu na tɔɔrɛ toma.

²⁴ Tinxintare na bɔxi nde sɔtɔ tinxintareya kui,

Ala a niyama kiitisaɛ xa tin na ra.

Xa Ala mu a ra, nde a ra fa?

²⁵ N ma simaya xulun gila bɛ,

A ꝓonma beenun n xa hɛeri soto.
²⁶ N ma simaya dangima alo kunkui,
 alo sege naxan goroma toxeɣore ma.
²⁷ N na a fala,
 <N xa neemu n ma mawa ma,
 n xa ba sunnunxi, n xa n senbe so,>
²⁸ n ma toore nan birin luma n magaaxu ra.
 N a kolon i mu nondi fima n ma.
²⁹ N to bara yunubi soto,
 n nondi fenma n yete be munfe ra?
³⁰ Hali n sa n maxa ne ye tinsexi ra,
 hali n sa n belexee maxa xosi ba se ra,
³¹ i n nagoroma ne boora,
 n xa rapaaxu n ma dugie ma.
³² Ala mu luxi alo adamadi,
 n noma naxan xilide kiiti ma,
 alako n xa n gbe fala,
 kiitisa xa kiiti sa muxu tagi.
³³ Kiitisa yo mu na
 naxan noma kiiti sade n nun Ala tagi.
³⁴ Ala xa a xa wuri bonbo ti se ba n xun ma,
 a xa a xa fe magaaxuxi ba n yi ra,
³⁵ alako n xa no woyende a ra gaaxutarepa kui.
 Konon n ma fe to mu na ki xe, n xa lu n keren.»

10

Ayuba xa masenyi firin nde de idoxce

«Ayuba maxorinyi tife Ala ma»

¹ «N ma dunijeigiri bara rapaaxu n nii ma.
 Na kui n xa n gbe fala.
 Xone naxan na n furi kui, n xa na makenen.
² N bara a fala Ala be, I naxa n suxu.
 I xa n nakolon i n suxuxi fe naxan ma.

- 3 N tɔɔɔɔfe rafan i ma,
 n tan naxan findixi i xa daalise ra?
 Tinxintare waxɔnfe rafan i ma?
 4 I fe to ki mu makuya adamadi fe to ki ra?
 5 I xa simaya maniya adamadi gbe ra?
 6 I n tɔɔɔɔfe munfe ra?
 I na n ma yunubie fenfe munfe ra?
 7 I pan n ma tinxinyi kolon,
 i pan a kolon mixi yo mu n natangama i bɛlɛɛ
 i.
 8 I tan nan n daaxi, i tan nan n sɔntɔma.
 9 I xa ratu a ma a i n daaxi bɛndɛ nan na.
 I man wama n nagbilenfe menni nɛ?
 10 I bara n yailan alɔ mixi
 naxan xijɛ yailanma donse fanyi ra.
 11 I bara n fate birin yailan,
 kiri, sube, xɔri, nun fase.
 12 I bara n ma simaya xɔn kuya, i bara hinɛ n
 na,
 i bara i jɛngi sa n nii xɔn ma.»

 13 «Kɔnɔ yakɔsi n bara a kolon
 naxan nu na i xaxili ma n ma fe ra.
 14 I bara wa n ma yunubi tofe,
 alako i xa tondi dipɛde n ma.
 15 Xa yunubi na n ma, jaxankate na n bɛ.
 Xa yunubi mu na n ma, n na yaagi kui,
 n mu nɔma n xunyi yati rakelide.
 16 Xa n sa n xunyi rakeli,
 i n bɔnbɔma i senbɛ magaaxuxi ra,
 alɔ yetɛ senbɛma a rabama ki naxɛ.
 17 I xa xɔnɛ na xun masafe n ma fe ra,
 i xa jaxankate bara gbo yɛ.
 18 I n naminixi n nga tɛɛgɛ i munfe ra?

Xa n sa faxa naa ne nu, mixi yo mu nu n toma,
 19 n mu baloma nu, n nu tongoma ne n nga tæεεε,
 n nagoro gaburi kui keren na.

20 Naxan luxi n ma simaya ra, a mu gbo sɔnɔn.

Yandi, i xa gbilen n fɔxɔ ra fa,

sæεwε dondoronti xa lu n bæ

21 beenu n xa siga aligiyama, dimi na dænnaxε.

N mu gbilenma dunija ma sɔnɔn.

22 Dimi xungbe na aligiyama.

Adama xaxili ifuma naa.

Menni naiyalanyi yati nan findima dimi ra.»

11

Sofara xa masenyi singe

«Ayuba, i xa tuubi Ala ma»

1 Sofara Naamaka naxa a fala,

2 «A mu lan mixi xa i xa yi masenyi gbegebe yaabi?

Masenyi ratofanxi mu nɔndi fima masenyi ma.

3 I nɔxɔ a ma a mixi dunduma i xa wɔyenyie ma,
 i xa yo Ala ma, mixi yo mu i rayaagi?

4 I naxε, <Sese mu luxi n ma lɔnni ra,
 n bara seniyen Ala ya i.>

5 Xa Ala sa wɔyen i bæ nu,

6 a a xa lɔnni gundo masenma ne i bæ,
 naxan dangima adamadi xa fe to ki ra.

7 I nɔma Ala xa tilinyi kolonde?

I nɔma Ala Senbe Kanyi xaxili birin fahaamude?

8 Na lɔnni ite koore xa maite bæ, a tilin aligiyama
 bæ.

I nɔma sode na kui?

9 A kuya bɔxi bæ,
 a xa gboe dangi baa ra.

¹⁰ Xa Ala sa mixi suxu, a fa a makiiti,
nɔndi luma na kanyi be?

¹¹ Ala mixi jaaxie kolonma,
a tinxintaree toma.

¹² Xaxilitare mu nɔma findide lonnila ra,
alɔ sofale fan to mu nɔma findide adamadi ra.

¹³ Xa i tan i yete ragbilen Ala ma,
xa i i belexe itala a be,

¹⁴ xa i gbilen tinxintareya foxo ra,
xa i a matanga i xa denbaya kui,

¹⁵ na kui i xunnakeli sɔtɔma ne,
i senbe sɔtɔ, i limaniya a fanyi ra.

¹⁶ Na temui i neemuma ne i xa toore ma,
alɔ xure naxan bara dangi a rakuya.

¹⁷ I xa dunijeigiri yanbama ne alɔ soge,
i xa dimi bama ne,
a lu alɔ kuye na iba.

¹⁸ I boje a raxarama ne, xaxili tide lu i be,
fe jaaxi a makuyama ne i ra, i xi xoli fanyi raba.

¹⁹ I na i sa, mixi yo mu i xa xi xoli kanama i ma.
Mixie fama ne i xa hinne e ra.

²⁰ Kɔnɔ tinxintaree xa fe xun nakanama ne,
e mu kisima, faxe nan e mamexi.»

12

Ayuba xa masenyi saxan nde

«Daalise birin na Ala xɔnye i.»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «Dunija xui nan na wo kɔn na.

A luxi ne yi ki alɔ lonni birin na wo tan gbansan
yi ra.

³ Kɔnɔ n tan fan, xaxili na n be alɔ wo tan.
Wo mu fisa n be de.

Wo naxan falaxi, nde mu noma na kolonde?

⁴ N na Ala maxandi,
alako n xa yaabi nde soto a ra,
tinxintoe findi a booree be mayele se ra.

⁵ Mixie naxee mu na toore kui, e yoma tooromixi
xa toore ma.

E a falama e nun na toore nan lan.

⁶ Kontofili yo mu na mupetie xonyi.

Kuye batuie Ala xili maberema, kono e bore saxi.

⁷ Maxorinyi ti subee ma wula i, e xa i ralonna.

Xonie fan xa na masen i be.

⁸ Boxi mato, na fan xa findi lonni ra i be.

Yexee maxorin baa ma, nee fan xa na masen i
be.

⁹ E birin a kolon Alatala foxi nan na ki.

¹⁰ Daalise birin nii na a xonye i,
adamadi birin pengi fatanxi a tan nan na.

¹¹ Adama xa a joxo sa yi masenyie xon ma,
alo a de a joxo sama donse xon ma ki naxe.

¹² Lonni na forie yi ra,
simaya xonkuye nan xaxili fima mixi ma.

¹³ Lonni nun senbe na Ala nan yi ra,
marasi nun xaxili fanyi na a tan nan be.

¹⁴ Xa Ala se kana, a mu noma rafalade soton.
Xa a tan nan mixi balanxi, na kanyi mu minima.

¹⁵ Xa Ala kankan tune ma, se birin xarama ne.
Xa a a bepin, a banbaran ye boxi ma.

¹⁶ Senbe nun nondi na a tan nan yi ra.
Mixi naxan madaxuxi nun mixi madaxui, e birin
a gbe.

¹⁷ A noma marasimae suxude,
a noma kiitisae xaxili ifude.

¹⁸ Mange yolonxonyi naxan saxi mixie ma,
Ala na bama ne e ma, a a sa mange tan ma.

- 19 Ala serexedubee xaninma konyiya kui,
a mangasanyi rabira.
- 20 A masenyi bama marasimae yi, a forie xa lonni
mafindima.
- 21 A kuntigie rayaagima, a senbemaie igoroma.
- 22 A gundoe makenenma, a dimi findi naiyalanyi
ra.
- 23 A jamanee xun nakelima, a man e xun
nakana.
- A e rasiga, a man e rafa.
- 24 A xaxili bama jamanee mangee yi ra,
a e raloe gbengberenyi ma.
- 25 E luma alo donxuie naxee mu naiyalanyi toma,
e luma alo siisilae kira ifuma naxee ma.»

13

Ayuba xa masenyi saxan nde de idoxoe

«Daalise birin na Ala xonye i»

- 1 «Iyo, n ya bara na birin to, n tuli bara na me.
- 2 Wo naxan kolon, n tan fan na kolon. Wo mu
fisa n be.
- 3 N tan wama ne gbansan,
n xa woyen Ala Senbe Kanyi ra,
n wama n yete nan xun mafalafe a be.
- 4 Wo tan bara n tojenge.
- Wo mu faxi seri yo ra n be.
- 5 Xa wo wo sabarixi ne nu, na nan fisa.
Na nu noma findide ne lonni ra.
- 6 Wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra,
wo xa n xunmafala woyenyie rame.
- 7 Wo tan wama woyen tinxintaree nan falafe Ala
xili ra?
- Wo wama wule nan falafe wo Marigi xili ra?

- 8 Wo wama Ala malife ne?
 Wo wama Ala nan xun mafalafe?
- 9 Wo munse rabama xa a sa wo sondonyie mato?
 Wo noma Ala madaxude alo wo mixi madaxuma
 ki naxe?
- 10 N a kolon, a wo rakorosima ne xa wo tantanma
 wo xa gundoe kui.
- 11 Wo mu gaaxuma a senbe ya ra?
 Wo mu gaaxuma a xa xone ya ra?
- 12 Wo xa masenyie luma alo te xube,
 wo makanta see senbe mu na.
- 13 Wo wo sabari, wo a lu n xa woyen.
 Fe naxan n lima, na n lima ne.
- 14 N suusaxi n yete ramini de ke ne ma munfe ra,
 hali na to noma findide ne faxe ra n be?
- 15 Hali Ala n faxesa,
 n nan n xaxili tima a tan nan na.
 N nan n yete xun mafalama a tan nan ya i.
- 16 Na yati noma findide kisi ra n be,
 barima tinxintare mu suusama tide a ya i.
- 17 Wo n ma masenyie rame,
 wo wo tuli mati e ra.»
- 18 «Wo a lu n xa n gbe fala,
 n a kolon nondi luma ne n be.
- 19 Nde noma n ma yunubi masende n be?
 Xa na raba, n dunduma ne, n tin faxafe ra.»
- 20 «Ala, fe firin gbansan naba n be,
 alako n naxa noxun i ma sonon.
- 21 I xonye ba n ma,
 i man xa ba n magaaxufe.
- 22 Na temui n xili fa, n i yaabima ne,
 xa na mu a ra n noma ne woyende, i n yaabi.

- 23 N ma yunubi nun n ma fe jaaxi xasabi lanxi
munse ma?
N ma yunubi nun n ma fe jaaxi masen n be.
- 24 I mæxi n na munfe ra?
I n findixi i yaxui ra munfe ra?
- 25 I wama senbe xuri kanyi nan nasereufe?
I wama birafe mixi xurudi nan foxo ra?
- 26 I bara n jaxankata a jaaxi ra
n ma yunubie xa fe ra n naxee rabaxi n fonike
temui ra.
- 27 I yolonxonyi nan saxi n sanyie ma,
alako i xa n jere ki birin kolon,
i xa naaninyi sa n ma jere ma.
- 28 N fate na borofe ne yi ki, alo dugi xiyee naxan
xinxi.»

14

Ayuba xa masenyi naani nde

«Adama xa dunijeigiri xoxoxo»

- 1 «Adama, gine bari di,
a xa simaya dunke, kontofili gbo a ma.
- 2 A luxi ne alo fuge naxan minima, a fa xaba.
A luxi ne alo niini naxan mu buma.
- 3 I wama n maniyafe na nan na, i xa n makiiti?
- 4 Nde noma seniyenyi raminide seniyentareja
kui?
Mixi yo!
- 5 Xa i tan nan mixi xa simaya konti ragirixi,
xa i tan nan nate tongoxi a xa simaya konti dande
ma,
- 6 i xa gbilen a foxo ra,
alako a xa a malabu alo walike a malabuma ki
naxe wali rajonyi.»

7 «Xa wuri bili na a ra nu,
a na xaba, a xuntunyi man gbilenma ne jingi ra,
a salonyie man fan.

8 Xa a sanke sa bu boxi bun ma,
a xuntunyi tan naxa faxa bendε kui,

9 tune bise, a man noma findide a ra alo a singe.

10 Kɔnɔ adamadi tan,
xa a faxa, a senbe birin jonma ne,
a mu baloxi sonon.

11 Baa nun xure noma xoride,

12 kɔnɔ adamadi laaxiraxi mu kelima,
fo koore xa jon, a fa xunu.

13 A xoli n ma i xa n noxun aligiyama,
han i xa xone dangima temui naxe, i fa ratu n
ma.

14 Kɔnɔ Adama na faxa, a man gbilenma balo ra?
N mame tima ne n ma wali kui,
han n joxoe fa temui.

15 I na n xili, n fama i xa xili ratinde,
barima i wama ne i xa daali xon.

16 Yakosi i n sanyi tongo ki birin igbema.

I mu n ma yunubie toma.

17 N ma fe jaaxie noxun beki kui, n ma yunubie
xafari!»

18 «Kɔnɔ geya birama a yensen ye,
fanye tala a yire,

19 ye kira raboo gemεe xon ma,
a boxi bendε xanin a xun.

I fan adamadi xaxili tide rabama na ki ne.

20 I noma adama ra, a fa faxa.

I na ge a toorode, i a xanin aligiyama.

21 Xa a xa die binye sotoma, a mu na kolon.

Xa binye bama e ma, a mu na toma.

²² Adama xa tɔɔre gbo dunija bende fupi fari,
a boje luma sunnunyi kui.»

15

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba xa woyenyi mu fan»

¹ Elifasi Temanka naxa a fala,

² «Lonnila xa yaabi noma maniyade foye ra?

A yete igboma na nan na?

³ A noma a xun mafalade woyenyi fufafu ra?

A noma masenyi falade naxan tide mu na?

⁴ I na binye bafe Ala ma,

i na limaniya bafe mixie yi ra Ala batufe ra.

⁵ I xa fe jaaxi nan a niyafe i xa woyen na ki.

I wama mixie madaxufe i de ra.

⁶ I de yati nan findixi seede ra i xa fe jaaxie ma.

N tan mu a ra.»

⁷ «Adama singe i tan nan na?

I singe daa geyae be?

⁸ I Ala xa gundo rame ne,

alako i xa lonni soto i yete kan be?

⁹ I munse kolon muxu tan mu naxan kolon?

I fahaamui mundun sotoxi muxu tan mu naxan
sotoxi?

¹⁰ Forie na muxu ya ma naxee fori i baba be.

¹¹ I mu limaniya soto Ala xa masenyie kui,

muxu naxee fala i be marafanyi ra?»

¹² «I boje texi munfe ra, han i ya bara gbeeli a i,

¹³ i de nu fa woyenyie fala xone kui Ala be?

¹⁴ Adamadi seniyen? Gine bari di tinxin?

15 Xa Ala mu lama a xa seniyeŋtɔɛ ra,
 xa koore yati mu seniyeŋ Ala ya i,
 16 adamadi go, naxan bara kana,
 naxan fe ɲaaxi rabama temui birin?»

17 «I tuli mati n na, n xa na tagi raba i be.
 N fe naxan toxi,
 n xa na fala i be,

18 lonnilae naxan masenxi, e naxan sɔtɔ e babae
 ra e mu a nɔxun.

19 Ala bɔxi fixi e tan nan ma, xɔɲe gbete yo mu
 nu na sinden.

20 Mixi ɲaaxi tɔɔrɔma ne a xa simaya birin kui,
 kɔnti saxi a xa simaya ma.

21 A halaki fe mema, muɲetie baganma a ma, e a
 xa bɔɲesa kana.

22 A a kolon a mu kisima, santidegema na a
 mamefe.

23 A a lintanma balo fende, a a kolon a mu
 ratangama dimi ma.

24 Tɔɔre nun kɔntɔfili bara a magaaxu,
 e gere tima alɔ mange nun a xa sɔɔrie,

25 barima a bara a yeɛ igbo Ala ma,
 a bara suusa Ala Senbe Kanyi ra.

26 A bara suusa Ala gereɛde a xa wure lefae bun
 ma.

27 A bara xungbo han a furi xale bara dɔxɔ,

28 kɔnɔ a fama sabatide taa kanaxie nan kui,
 naxee na birafe, mixie mu na dennaxe.

29 A xa naafuli ɲonma ne,
 a xa bannaya kana.

Barake mu luma a xa se sɔtɔɛ ma sɔnɔn.

30 A mu nɔma kelide dimi kui.

A bɔnsɔɛ fama gande,

a sɔntɔ Ala kɛrɛ foye ra.»

³¹ «Xa a xaxili tima fe fufafu ra, a fe fufafu nan sɔtɔma.

³² Beenun a xa simaya xa kamali, a fama paxankatɛ sɔtɔde.

³³ A luma alo sansi bogi naxee bama e xinde ra, alo sansi fuge naxee birama.

³⁴ Tinxintare xa denbaya mu gboma, mixi naxee kɔbiri rasuxuma tinxintareya kui, e xa banxie ganma nɛ tɛ ra.

³⁵ Fe paxaxi mapɔxunfe findima tɔɔrɛ nan na. Na mapɔxunyi fama a kanyi yanfade.»

16

Ayuba xa masenyi suuli nde

«Ayuba xa seede na koore ma»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «N bara wo xa masenyi maniye gbegbe mɛ. Wo mu fata mixi madundude.

³ Wo xa masenyie maniya foye ra. E pɔnma temui mundun?

N ma yaabie bara wo raxɔnɔ?

⁴ Xa wo tan nan nu na tɔɔrɔfe, n tan fan nu nɔma wɔyɛnde nɛ alo wo tan, n wo tɔɔrɛge, n yo wo ma.

⁵ Kɔnɔ n tan mu nu na rabama, n wo senbe soma n ma wɔyɛnyie nan na nu, n dɛ wo ralimaniya.»

⁶ «N ma wɔyɛnyie mu n ma tɔɔrɛ bama, n ma sabari fan mu a makuyama n na.

⁷ Yakɔsi fa, n bara tagan.

Ala, i bara n ma denbaya birin halaki.

⁸ I bara n fate birin ba n ma,
na bara findi seede ra n xili ma.

⁹ Ala xa xɔnɛ bara dutun n ma,
a bara n tɔɔɔ a jaaxi ra,
alɔ n yaxui nɔma a rabade ki naxɛ.

¹⁰ N yaxuie fe jaaxi falama n ma fe ra,
e n nayaagima, e n bɔnbɔma.
E birin e malanma n xili ma.

¹¹ Ala mu n natanga fonike karinxie ma,
a n so mixi jaaxie yi ra.

¹² N nu bɔjɛsa nan kui,
kɔnɔ a naxa n suxu,
a n imaxa, a n xun nakana.

N bara lu alɔ se a luma naxan bɔnbɔ ra.

¹³ A xa tanbɛɛ n nabilinxi yire birin,
e bara n bɔjɛ sɔxɔ kinikinitareja kui,
e n furingɛɛ ramini kɛnɛ ma.

¹⁴ A n gerema alɔ geresoe xaajɛ.

¹⁵ N bara sunnun donma ragoro n fate ma,
n bara n xun sin bɔxi ma.

¹⁶ Wa bara n yae gbeeli,
saya bara makɔrɛ n na.

¹⁷ Kɔnɔ n mu fe jaaxi yo rabaxi.
N nu Ala maxandima seniyeɔnyi nan kui.

¹⁸ Bɛndɛ, i naxa dusu n wuli xun na,
a lu n wa xui xa makenɛn yire birin.»

¹⁹ «Kelifɛ yakɔsi ma fa, n ma seede na koore ma,
n xunmafalama na yire itexi.

²⁰ N booree na yofɛ n ma,
kɔnɔ n nan n mawama Ala nan bɛ.

²¹ N seede xa n xun mafala Ala xɔn ma,
alɔ mixi a boore xun mafalama ki naxɛ,

22 a xa n xun mafala barima a gbe mu luxi n xa
 siga,
 n mu gbilenma sigε naxan kui.»

17

Ayuba xa masenyi suuli nde de idoxε

«N xaxili tixi gaburi nan na»

- 1 «N na n nii magagafe,
 a gbe mu luxi n ma simaya ra, gaburi a de rabixi
 n ya ra.
- 2 Mixie na yofe n ma, n mu noma xide.
- 3 Ala, yandi, taani n be,
 mixi gbete yo mu tinma na rabade,
- 4 barima i bara n booree xaxili balan.
 I naxa a lu e xa no n na.
- 5 E luma alo xeme naxan donse fima mixi gbeteε
 ma,
 a xa di kaamexi ya xori.
- 6 Mixi birin n mayelema,
 e e de ye boxunma n yatagi.
- 7 N ya mu fa sese toma marapaaxui xa fe ra,
 n fate birin bara ba n ma.
- 8 Tinxintεε kaabama n ma,
 e fa xono tinxintaree ma.
- 9 Tinxintεε luma a xa kira xon,
 seniyentεε senbe xun masama.
- 10 Wo tan birin noma fade,
 konon n mu laxi a ra xa n lonnila keren toma wo
 ya ma.
- 11 N ma simaya konti bara jon,
 n mu gexi n ma walie ra,
 n waxonfe mu sooneyaxi n be.
- 12 Yi tinxintaree fe mafindima,

a falafe ra a dimi nan na naiyalanyi ra.

E naxe a naiyalanyi bara makore,
kɔnɔ e na falama dimi nan kui.

¹³ N xaxili tixi aligiyama nan na fa,
n xa sa beɛ dimi kui,

¹⁴ gaburi xa findi n baba ra,
kuli xa findi nga nun n maagine ra.

¹⁵ N xaxili tixi munse ra sɔnɔn?
N xaxili tide yo mu na fa.

¹⁶ N xaxili tide na aligiyama nan na,
n goroma dennaxe bendɛ xɔra.»

18

Bilidada Suuxaka xa masenyi firin nde

«Mixi jaaxie xa xunnakanɛ»

¹ Bilidada Suuxaka naxa a fala,

² «Wo yi masenyi mɔɔli danma temui mundun?
Wo xa xaxili sɔtɔ alako won xa wɔyɛn a fanyi ra.

³ Wo muxu mapɔxunxi subee ra munfe ra?

Munfe ra muxu findixi wo be xaxilitare ra?

⁴ Ayuba, i tan naxan xɔnɔxi, dunija xa dan i xa
fe ra?

Geya xa tala i be a tide?»

⁵ «N xa a fala wo be,
mixi jaaxi xa fe jɔnma nɛ,
alo tɛ xubenma ki naxe, a ba naiyalanyi raminife.

⁶ A xa denbaya xa fe jɔnma nɛ,
a yetɛ xa fe danma nɛ.

⁷ A mu a jɛrɛma senbe ra sɔnɔn,
a waxɔnfe fama nɛ a xun nakanade.

⁸ A bara suxu yeɛ ra,
a mu minima naxan kui sɔnɔn.

- 9 Gantanyi bara a sanyi suxu,
a mu a bama naxan yi sɔnɔn.
- 10 Gantanyi luuti nu nɔxunxi bende bun ma,
gantanyi nu texi sankira xɔn ma.
- 11 Gaaxui bara a suxu a xa fe birin kui.
- 12 Kaame bara a suxu, a bara lu tɔɔre kui.
- 13 A fate bara ba a ma,
a salonse na bɔrɔfe saya kira xɔn ma.
- 14 A bara keli a xɔnyi a nu laxi dennaxe ra,
a na sigafe mangɛ magaaxuxi yire.
- 15 I nɔma lude a xa banxi kui,
a gbe mu luxi sɔnɔn.
Aligiyama bara findi a xɔnyi ra.
- 16 A sankee bara xara,
a salonyie bara lisi.
- 17 Dunija mixie bara nɛemu a ma,
e mu ratuma a xili ma sɔnɔn.
- 18 A bara keli naiyalanyi kui,
a so dimi kui dunija fari ma.
- 19 Di mu a bɛ, i fa a i nɛ mamadi.
A nu sabatixi dennaxe,
bɔnsɔɛ yo mu a bɛ mɛnni sɔnɔn.
- 20 Bɔnsɔɛ naxee sa fama, keli sogetede nun
sogegorode,
nee fama nɛ kaabade a xa xunnakanɛ ma, gaaxui
fa e suxu.
- 21 Tinxintare xa maraɔnyi luma na ki nɛ,
Ala kolontare xa fe rabama na ki nɛ.»

19

Ayuba xa masenyi senni nde

«N nakisima na fafe»

- 1 Ayuba naxa a yaabi,

² «Wo fama n tɔɔɔde han temui mundun?
Wo n bɔɔɔ halakima wo xa masenyi ra han temui
mundun?

³ A dɔɔɔ fu nan yi ki wo n konbima,
n tɔɔɔfe mu wo yaagima?

⁴ Xa nɔɔɔdi na a ra, n na yunubi kui,
awa, na yunubi luma n tan nan ma.

⁵ Xa wo wama a masenfe n bɛ a wo fisa n bɛ,
xa wo wama n ma tɔɔɔ findife n ma yunubi ra,

⁶ wo xa a kolon xɔɔɔ naxan na n ma,
na fatanxi Ala nan na,
a tan nan n suxuxi a xa yeɛ ra.

⁷ Xa n sa gbelegbele n ma xɔɔɔ xa fe ra,
n mu yaabi yo sɔɔɔma.

Xa n sa wa kiiti xa sa,
kiiti tinxinxi yo mu sama.

⁸ Ala bara kira ibolon n ya ra,
n mu nɔɔma dangide,
a bara n ma kira ifɔɔɔ n ma.

⁹ A bara n xun nakana,
a bara binyɛ birin ba n ma.

¹⁰ A bara n ma fe birin nabira.
A bara n xaxili tide tala alo sansi bili talama ki
naxɛ.

¹¹ A bara xɔɔɔ n ma a jaaxi ra,
n bara findi a yaxui ra.

¹² A xa geresoe bara n nabilin,
e na n gerefe,
n mu nɔɔma n gide e ma.

¹³ A bara n ngaxakerenyie makuya n na,
n kolonmae bara yensen ye.

¹⁴ N dɔɔɔbooree bara n nabɛɛɛn,
n dɛfanbooree bara n nabolɔ.

¹⁵ N ma xɔɔɔɔ nun n ma konyie,

nee mu n kolon sɔnɔn.

16 N na n ma konyi xili, hali n a mayandi,
a mu n ma xili ratinma.

17 N de xiri bara rapaaxu n ma gine ma,
n ma fe mu rafan n ngaxakerenyie ma.

18 Dimɛe yati yoma n ma.

19 N gundo xiri boore bara n xɔn,
n xanuntenyie bara n yanfa.

20 N fate birin bara ba n ma, n xorie mini kene
ma.

Sese mu luxi sɔnɔn.

21 N booree, wo kinikini n ma, yandi, wo kinikini
n ma,

barima Ala nan n bɔnbɔxi.

22 Munfe ra wo n tɔɔrɔma alɔ Ala a rabaxi ki
naxɛ?

Wo mu nu wasa sinden?»

23 «Xa n ma woyenyie seɓexi buki kui nu,

24 xa e masolixi gɛmɛ ma wure ra nu,
na temui e buma ne nu abadan.

25 Kɔnɔ n tan a kolon n nakisima piɓe na a ra.
A fama woyenyi dɔnxɔe falade duniɓa ma.

26 N fate na ge bɔrɔde, n tan yati fama ne Ala
tode.

27 N tan nan yati fama a tode n yae ra, a mu
mataalima n be.

Na kui n bɔɓe seewama ne a fanyi ra.

28 Wo tan naxee maxɔrinyi tima, <Won a tɔɔrɔfe
munfe ra?»

Wo fama n ma nɔndi kolonde.

29 Wo xa gaaxu santidegema ya ra,
barima ɓaxankate wo sɔtɔma ne wo xa fe ɓaaxie
ma.

Na kui wo fama a kolonde a kiitisa nde na.»

20

Sofara xa masenyi firin nde

«Tɔɔɔɛ nan na tinxintare kɛ ra»

- 1 Sofara Naamaka naxa a fala,
- 2 «I xa masenyi bara n tɔɔɔɔ,
fo n xa i yaabi.
- 3 N bara marakɔɔsi nde mɛ
naxan bara n xaxili ifu.
N i yaabima n ma lɔnni ra na nan ma.
- 4 I mu a kolon kabi adama naxa daa, a lu duniɲa
ma,
- 5 mixi ɲaaxie xa xunnakeli mu buma?
E xa ɲɛlexinyi dunke?
- 6 Hali a xa fe gbo yɛ,
hali a xunyi koore li,
- 7 a fama sɔntɔde a lu alɔ se naxan tide mu na,
a kolonmae nu fa maxɔrinyi ti, <A na minden?»
- 8 A dangima nɛ alɔ xiye.
- 9 A kolonmae mu a toma sɔnɔn,
a lɔɛma nɛ a xa mixie ma.
- 10 A xa die setaree kima see ra,
e baba naxee muɲa.
E baba xa naafuli gbilenma nɛ na mixie ma.
- 11 Senbe naxan nu na a yi ra a fonike ra,
na birin kanama nɛ, a findi bende ra.
- 12 Fe ɲaaxi na rafan mixi ma,
a fa na ragata a furi kui,
- 13 a mu a beɲin,
a mu gbilen na fɔxɔ ra,
- 14 a xa donse findima pɔsɔne nan na a furi kui.
- 15 A naafuli naxan donxi, a fama na bɔxunde.
Ala yati na bama nɛ a furi kui.
- 16 A bɔximase xa xɔne nan besuma,

biida nan a faxama.

¹⁷ A harige naxan sɔɔxi,

naxan bara gbo ye alo xure,

¹⁸ a na birin nagbilenma ne,

a mu noma na sese donde.

Na mu findima jɛlexinyi ra a be,

¹⁹ barima a bara se ba tɔɔɔmixie yi ra.

A bara e xa banxie ba e yi ra, a mu naxee tixi.

²⁰ Wasabali nan to nu a ra a xa mile kui,

a harige keren mu ratangama.

²¹ A to nu se birin maɔɔxunxi a yete nan be,

a xa heeri mu buma.

²² A ne na a xa fanyi tagi,

tɔɔɔ sin temui nan na ki a ma.

²³ A dege temui, Ala fama a tɔɔɔɔde a xa xone ra,

na tɔɔɔe fa findi a xa donse ra.

²⁴ Xa geresose lanmadi mu a tɔɔɔɔ,

geresose xungbe nan nawalima a xili ma.

²⁵ Hali a tanbe tala e a sɔɔxi naxan na,

fe magaaxuxi gbete fama ne a lide.

²⁶ A xa naafuli birin luma dimi nan kui,

te fa na birin gan a xonyi.

²⁷ Ala a xa yunubi makenen ma,

adamadie na sare ragbilen a ma.

²⁸ A xa naafuli birin sigama ne

Ala xa xone loxo.

²⁹ Ala na nan fima mixi paaxi ma ke ra.

Na bara findi Ala janige ra na mixi mooli be.»

21

Ayuba xa masenyi solofere nde

«*Munfe ra tinxintaree mu tɔɔɔɔma?»*

¹ Ayuba naxa a yaabi,

2 «Wo wo tuli mati n ma masenyi ra.

Wo xa na raba n be.

3 Wo dije n be, n xa woyen.

N na ge, wo fa yo n ma.

4 N nan n xun mawaxi mixi nan xili ma?
Folo yi temui ma, n dijema munfe ra fa?

5 Wo wo ya ti n na, wo xa n fate igbe.

Wo mu kaabaxi xe n fate ma?

6 N nan n mapoxun a ma,

gaaxui nan n suxuma,

n fate birin nu seren n ma.»

7 «Munfe ra mixi paaxie buma dunipa ma?

Munfe ra e findima xemoxi senbema e ra?

8 E xa die xun nakelima,

e bonsoe fan fe fanyi sotoma e ya jipe ra.

9 E xa denbayae luma bojesa kui,

gaaxui yo mu e ma,

Ala fan mu e tooroma.

10 E xa tuurae senbe gbo,

e tema e xa ninge ginse ma,

nee die barima, e furi mu birama.

11 Na mixi paaxie xa die fare boronma,

12 e sigi sama maxasee, kora, nun xule xui ra.

13 E xa simaya kamalima heeri kui,

e man fa faxa faxe sooneyaxi ra.»

14 «A nun, e nu a falama ne Ala be e xa simaya
kui,

<I makuya muxu ra, muxu mu wama i xa seriye
kolonfe.

15 Muxu Ala Senbe Kanyi rabatuma munfe ra?

A maxandife findima geeni mundun na muxu
be?»

16 N a kolon e harige mu nu fatanxi e yeṭe xa ra,
n nan n makuyama mixi jaaxie xa marasi ra na
nan ma.

17 Kɔnɔ halaki mixi jaaxie lima temui birin ne?
Ala gbaloe gbegbe ragirima e ma a xa xɔne kui?

18 E xa fe kanama a gbe ra,
alo maale lagi foye
naxan na fanafananma?

19 Ala jaxankate ragatama e xa die be?
Munfe ra a mu e tan yati jaxankatama?

20 A lanma e tan yati xa e xa tɔre to e ya ra,
e tan yati xa Ala Senbe Kanyi xa xɔne kolon.

21 Xa mixi jaaxi ge faxade,
a mu a xa denbaya xa tɔre kolonma.

22 Adamadi noma lonni nde fide Ala ma,
mangeya birin na
naxan ma yaamari bun ma?

23 Mixi nde faxama boṅesa kui,
a senbe gbo,
kontɔfli yo mu lu a ma,

24 a fate fan, a xorie xoroṅo gben.

25 Kɔnɔ mixi gbete tan faxama tɔre kui,
a mu heeri yo nemunnemun.

26 Na mixi firinyi birin sama bende ne,
kuli fa e don.

27 N wo xa mapɔxunye kolon a fanyi ra,
wo wama nɔndi rakanafe n na naxee xafe ra.

28 Wo naxe, <Kuntigi xa banxi na minden?
Mixi jaaxi xonyi na di?>

29 Kɔnɔ wo mu maxorinyi tixi biyaasilae ma?
Wo mu wo tuli matixi e xa dentegge ra?

30 Mixi jaaxi mu gbaloe sɔtoma gbaloe loxɔe,
a ratangama ne na xɔne ma.

31 Nde tima a ya i a a makiiti?
 Nde a xa wali kobi sare ragbilenma a ma?
 32 Mixie a xaninma gaburi,
 e man fa binye sa a ma menni.
 33 Gaburi bende mu a tɔɔroma,
 a binye soto pama gbegbe ra.
 34 Na kui, wo n madunduma madundui fuyan na
 di?
 Madaxui masenyie nan tun na wo xa lonni
 masenyie kui.»

22

Elifasi Temanka xa masenyi saxan nde

«Ayuba xa gbilen Ala ma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,
 2 «Adama tide na Ala be?
 Ade, adama lonnixa noma a yete gbansan nan
 malide.
 3 I xa tinxinyi findima geeni mundun na Ala
 Senbe Kanyi be?
 I lufe nondi kui, na Ala malima di?
 4 Ala na i paxankatafe i xa tinxinyi nan xa fe ra?
 A na kiiti paaxi safe i ma na nan ma?
 5 I xa fe paaxi mu gboxi xe?
 I xa yunubie mu wuyaxi xe han a dangi a i?
 6 I bara see rasuxu seeke ra i ngaxakerenyie yi
 ra.
 I bara e xa sosee yati ba e ma,
 i e mageli ti.
 7 I mu nu mixi kima ye ra, ye xoli nu naxan ma,
 i mu nu kaametoe kima donse ra.
 8 I nu boxi soma senbema nan yi ra,
 naa findi yete igboe sabatide ra.

9 I nu kaape ginεe nun kiridie keru ne e belexe igeli ra.

10 Na nan a toxi i rabilinxi gantanyie ra, fe magaaxuxie i sotoxi.

11 I mu na dimi jaaxi tofe?
I mu na ye tofe i madulafe naxan xora?»

12 «Ala mu na koore ma?
Tunbuie mato, e itexi ki naxe.

13 I fa a falama munfe ra,
<Ala munse kolon?
Ala naxan na nuxuie fari ma,
na noma kiiti sade be?

14 Nuxuie na Ala nun adamae nan tagi.
Ala a jere ma koore ma,

konɔ a mu noma adamae tode.»

15 I wama lufe na kira fori nan xon ma,
tinxintaree na dennaxe kabi temui xonnakuye?

16 E faza ne e xa simaya konti mu kamali,
alo ye banbaranxi se xaninma ki naxe.

17 E a fala ne Ala be,
<Gbilen muxu foxo ra.

Ala Senbe Kanyi noma munse rabade muxu be?»

18 Konɔ Ala nan harige gbegbe fi e ma.

Na nan a toma n mu n tuli matima mixi jaaxie
xa marasi ra.

19 Tinxintose mixi jaaxie xa halaki toma ne,
a findi e be jexinyi ra.

Mixi fanyie yoma ne e ma, e a fala,

20 <Muxu yaxuie bara sonto,
te bara e xa naafuli gan.»

21 Na kui, i tan xa i xa fe yailan i tan nun Ala tagi,
alako i xa bopesa soto, i man xa hɛeri kolon.

22 I xa tin a xa marasi ra,

i xa a xa masenyi masoto i boɲe kui.
 23 Xa i man gbilenma Ala Senbe Kanyi ma,
 a fama i xun nakelide.
 I xa fe ɲaaxi makuya i xonyi ra,
 24 i xa xεεma woli xure ma,
 na xεεma naxan kelixi Ofiri boxi ma.
 25 Na temui Ala Senbe Kanyi nan findima i harige
 ra,
 a findi i xa xεεma nun gbeti ɲoxoxe ra.
 26 Ala Senbe Kanyi nan fama rafande i ma
 dangife fe birin na.
 I fama i xaxili tide a tan nan na.
 27 I na a maxandi, a i xa dube suxuma ne.
 Na temui i xa i gbe laayidi rakamali a mabiri.
 28 A i xa natεe soɲneyama ne,
 a te yanbama i be i xa kirae birin xon ma.
 29 Ala a niyama ne i xa mixi magoroxi rakeli,
 barima a luma na mixi mooli mali ra.
 30 A noɲa yunubitoxe yati rakiside,
 i xa seniyenyi saabui ra.»

23

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde

«Ala na minden?»

1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «To fan n ma yaxaseri masa xoxoxo,
 a xa kote gbo n xun,
 n senbe bara ɲon.
 3 Xa a sa li n nu noɲa Ala tode nu,
 xa a sa li n nu noɲa sigade a xonyi nu,
 4 n nan n xaxili kui ifee birin falama ne a be nu.
 5 Na kui n nu noɲa ne a xa yaabi kolonde,
 alako n xa fahaamui soto na kui.

⁶ A fama a senbe birin naminide n ma kiitife ra?
Ade, a a yae nan tima n na tun.

⁷ Na temui a n ma tinxinyi toma ne,
a fa nondi fi n ma.»

⁸ «Kɔnɔ Ala mu toma sogetede,
a mu toma sogedorode.

⁹ N a fenma kɔla ma, n a fenma yirefanyi ma,
kɔnɔ a mu toma.

¹⁰ Kɔnɔ a tan n toma a fanyi ra.
A na ge n tode, a nondi fima n ma.

¹¹ N biraxi ne a foxo ra,
n a xa seriye birin nabatu.

¹² N mu a xa yaamarie bejinxi.
A waxonfe findixi ne n waxonfe ra.»

¹³ «Nde noma a xa nate tongoxi masarade?
A wama naxan xon, a na nan nabama.

¹⁴ A naxan janigexi n ma fe ra,
a fama na nan nagiride n ma.
A fama fe gbete fan sade na fari.

¹⁵ Na nan a toma n gaaxuma a ya ra.
N na a xa fe mapoxun, n mu suusama.

¹⁶ Ala bara limaniya ba n yi,
Ala Senbe Kanyi bara n magaaxu,

¹⁷ kɔnɔ n mu dunduma na dimi xa fe ra,
na dimi mu noma n na.»

24

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde de idoxe

«Ala kiiti sama temui mundun?»

¹ «Munfe ra Ala Senbe Kanyi mu loxe ragataxi
kiiti safe ma?

Munfe ra a xa mixie mu na lɔxɔɛ kolonxi?

² Mixie naaninyie tɔnxuma masigama,
e xurusee mupama, e e ragbengben yire gbɛɛ.

³ Kiridie xa sofale mupama e ma,
kaape gine xa ninge rasuxuma a yi ra sɛɛke ra.

⁴ E setaree xa kira balanma e ya ra,
e tɔɔɔmixie karaxanma e xa e nɔxun.

⁵ Tɔɔɔmixie minima subaxe ma baloe fende e
xa die be,
e walima alɔ sofale gbengberenyi ma,
e mu donse yo sɔtɔma.

⁶ E xe xabama tinxintaree be,
e e xa sansi bogie bama e be.

⁷ E kɔɛ radangima xinbeli ra,
dugi yo mu e yi ra e naxan felenma e ma.

⁸ Tune e bundama naxan kelima geyae kɔn na,
bage to mu e be,
e e xide fenma gemɛɛ longori ra.

⁹ Kiridi nga xipe bama e de i,
sɛɛke rasuxuma setaree yi ra.

¹⁰ Nee mageli nan sigama.

E kote xaninma kaame ra e ma.

¹¹ E sansi xɔrie wuruma, e ture ba a i,
e weni bogi boronma, e weni ba a i.

E na birin nabama ye xɔli ra e ma.

¹² Mixie e mawama taa kui.

Mixi maxɔnɔxie xili tima,
kɔnɔ Ala gbe fe yo mu na na fee.»

¹³ «Mixi paaxie, nee mu naiyalanyi kolon,
e mu na kirae kolon,
e mu e jereɛma nee xɔn ma.

¹⁴ Faxeti kelima subaxe ma,
a tɔɔɔmixi nun setare faxa,

a muƣe ti kɔe ra.

¹⁵ Kuye na ifɔɔɔ, yeneɓa a falama,

⟨Mixi yo mu n toma,⟩

a fa mini dugi dusuxi a yatagi xun na.

¹⁶ Kɔe ra muƣetie naadee kanama,

yanyi ra e e yete mabalan banxie kui.

Naiyalanyi mu rafan e ma hali.

¹⁷ E tan, kɔe findixi e be e xa yanyi nan na,

dimi nan e malima.»

¹⁸ «Banbaranyi fama tinxintare xaninde,

a dankaxi nan a ra dunɓa ma.

A mu weni bilie toma sɔɔɔn.

¹⁹ Aligiyama yunubitɔe xa fe danma ne,

alo soge linlinyi balabalanyi ye xɔrima ki naxe.

²⁰ Gine naxan xiɓe fixi yunubitɔe ma,

na neemuma ne a ma,

kulie tan fa a don.

Mixi yo mu ratuma a ma sɔɔɔn.

Na kui a xa tinxintareya bara tala

alo sansi talama ki naxe.

²¹ A fe ɓaaxi rabama gine dibaritare ra,

a mu kinikinima kaɓe gine ma.

²² Kɔɔɔ Ala naxan fata na tuurae suxude senbe

ra,

e nii rapaaxu e ma,

²³ a nee luma e xa boɓesa kui,

a fa bira mixi gbete tan ma fe foɔɔ ra.

²⁴ Mixi minima waxati nde nan nabade,

kɔɔɔ na waxati na kamali,

a xa fe xuben a ɓɔn.

Adamadi luxi ne alo maale na mo xe xun ma,

maale xabee fa a xaba.»

25 «Nde noma n ma masenyi matandide?
Nde noma a falade nɔndi mu a ra?»

25

Bilidada Suuxaka xa masenyi saxan nde

«Mangɛya na Ala nan yi»

¹ Bilidada Suuxaka naxa a fala,
² «Mangɛya na Ala nan yi,
fo won xa gaaxu a ya ra.
A tan nan bɔɔɛsa ragirima koore ma.
³ A xa gali kɔnti noma kolonde?
Nde na a xa soge yanbe mu naxan lima?
⁴ Adama tinxinma di Ala ya i?
Gine bari di seniyeɛnma di?
⁵ Xa kike xa yanbe yete yati mu gbo Ala be,
xa tunbuie mu seniyeɛn a ya i,
⁶ adamadi go,
naxan xurun alo kuli,
naxan findixi kuli yɔre di gbansan na?»

26

Ayuba xa masenyi solomanaani nde

«Nde noma Ala senbe fahaamude?»

¹ Ayuba naxa a yaabi,
² «I fata senbetare malide.
I fata mixi ralimaniyade.
³ I fata lonnitare raside.
I xaxili fanyi masenma,
⁴ kɔnɔ i na masenma nde be?
Nde na xaxili fixi i ma?»

⁵ «Mixi faxaxie serɛnma baa nun boxi bun ma.

- 6 Aligiyama naade rabixi Ala ya tode ra,
a naa igbexi.
- 7 Ala nan koore daaxi,
a a singan kuye ma,
a boxi singan a yete ma.
- 8 A tune ye ragatama nuxuie kui,
ye xa binye man mu no e boode.
- 9 A a xa kibanyi ya makotoxi nuxuie nan na.
- 10 A naaninyi saxi naiyalanyi nun dimi tagi.
- 11 Koore serenma, a kaabama Ala xaape xui mefe
ra.
- 12 A senbe baa imaxama,
a baa yexee magaaxuxi ibooma a xaxili fanyi ra.
- 13 A kere foye koore raseniyenma,
a belexe boximase gixi soxoma.
- 14 Xa yee findixi a xa wali xurie nan na,
won mu noma naxee fahaamude a fanyi ra,
nde noma a senbe magaaxuxi tan fahaamude?»

27

Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idoxe

«Fo n xa nondi fala»

- 1 Ayuba man naxa masenyi ti:
- 2 «N bara n kali Ala Senbe Kanyi ra,
naxan mu nondi fima n ma,
naxan bara n nafe xone ra,
- 3 danmi n jengima,
danmi n jengi naxan fatanxi Ala ra na nan n fate
i,
- 4 tinxintareya mu minima n de i,
N mu wule falama.
- 5 Han n faxa, n mu nondi fima wo ma,
n mu n yete tojeregema.

6 N tan a kolon n tinxin, sese man mu n bama
 menni.
 N mu n ma fe jaaxi yo kolon.»

7 «N yaxui xa suxu alo mixi jaaxi,
 n gerefa xa suxu alo tinxintare.

8 Ala na nate tongo a xa na mixi moolie faxa,
 xaxili tide yo mu luma e be,

9 Ala nee maxandi xui tongoma e tooo temui?

10 Ala rafa na mixi mooli ma?
 A Ala maxandima temui birin?»

11 «N xa Ala senbe masen wo be,
 n mu Ala Senbe Kanyi waxonfe noxunma wo ma.

12 Wo birin bara yi to a fanyi ra,
 wo fa woyenyi fufafu falama munfe ra?»

13 «Ala naxan nagirima mixi jaaxi ma,
 Ala Senbe Kanyi naxan soma a yi ra ke ra, na nan
 yi ki:

14 A xa die na wuya, e faxama santidegema nan
 na,

a xa mamadie faxa kaame ra.

15 A xa mixi ndee na lu,
 nee fa faxa a xanbi,
 e xa kaape ginne mu wama e xa fe ra.

16 A xa naafuli na gbo ye alo meyenyi,
 a xa dugi na wuya alo bende gbegbe malanxi,

17 a tan nan na malanxi,
 kono tinxintoe nan na dugi ragoroma a ma,
 seniyeentoe nan na naafuli sotoma.

18 A xa banxi luma alo turunturunyi,
 alo xoni keri xa bage di.

19 A bannaxi nan a sama,

kɔnɔ a ragatama a tɔɔrɔxi nan na.

A na a ya rabi, sese mu na a yi ra sonɔn.

²⁰ Gaaxui a suxuma tɛrɛnna ra,
alɔ banbaranyi, alɔ turunnaade kɔɛ kui.

²¹ Foye xungbe a xaninma,
a a tala a sabatide.

²² Tanbɛe wolima a ma, a mu bama a ra,
fo a xa a gi nɛ.

²³ Mixie jɛlɛxinma nɛ a xa xunnakanɛ ra,
e yo a ma.»

28

Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idɔxɔɛ man

«Lɔnni na minden?»

¹ «Yire na na gbeti bama bɔxi ma dennaxɛ,
xɛɛma raxunude fan na na.

² Yire na na wure bama bɔxi ma dennaxɛ,
gɛmɛ raxunuxi fan wure gbeeli raminima.

³ Mixi yili gema bɔxi bun dimi kui na see fenfe
ra.

⁴ E yili gema wula i,
dennaxɛ makuya mixi sabatide ra.

Mɛnni mixi goroma luuti ma bɔxi bun ma.

⁵ Baloe minima bɔxi fari,
kɔnɔ a bunyi tan luma alɔ tɛ nan yiriyirima.

⁶ Mɛnni e gɛmɛ tofanyie toma,
e xɛɛma fuji raminima.

⁷ Xɔni xaɔnɛ mu mɛnni kira kolon,
sɛgɛ mu mɛnni toma.

⁸ Sube magaaxuxi mu e jɛrɛma mɛnni,
yɛtɛ mu dangima naa.

⁹ Kɔnɔ adama tan gɛmɛ xɔrɔxɔɛ gema,

han a geya bunyi li.

¹⁰ A yili gema gema kui,
alako a xa naafuli to.

¹¹ A ye kira balanma,
a te xaninma naa alako a xa se noxunxi to.»

¹² «Kono lonni tan toma minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?

¹³ Adama mu lonni tide kolon.
Lonna mu toma dunija mixi baloxie tagi.

¹⁴ A mu toma dabonyi xungbe kui,
a mu toma baa ma.

¹⁵ A mu sarama xema ra, a mu sotoma gbeti ra.

¹⁶ A mu sama sikeeli ma xema seeti ma,
xa na mu a ra gema tofanyie seeti ma.

¹⁷ A maniyε mu na.

A maniyε mu findi xema ra,
a mu findi gema tinsexi ra,
a mu findi xema potti tofanyi ra.

¹⁸ Lonna tide gbo diyaman be,
a sotofe tide gbo gema tofanyi be naxan toma baa
ma.

¹⁹ Lonna maniyε mu findi gema tofanyi ra,
naxan kelixi yire makuye.

A mu maniyama sikeeli ra alo xema.»

²⁰ «Na kui, lonni kelixi minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?

²¹ A noxunxi nimasee ma naxee na boxi ma,
a noxunxi xonie ma naxee na koore ma.

²² Aligiyama bara a xa fe nde me, kono a mu a
kolon.

²³ Ala nan lonni kira kolon,
a tan nan a lingira toma,

24 barima a tan nan dunija nun koore igbema
 han e dande.
 25 A to γε foye nun ye itaxunde,
 26 a to γε tune, seyamakonyi, nun galanyi ya-
 maride,
 27 awa, a naxa lonni ramini, a a mato a fanyi ra.
 28 Na kui a naxa a fala adamadie be,
 Ala xa yaragaaxui findixi lonni nan na,
 fe jaaxi bejinfe findixi xaxili fanyi nan na.»

29

Ayuba xa masenyi donxε

«N ma temui fanyi dangixi»

1 Ayuba naxa yi masenyi ti:
 2 «Xa n ma temui dangixie nan a ra yi ki nu,
 Ala nu meenima n ma temui naxe.
 3 A xa naiyalanyi to nu na n xun ma,
 a to nu te tima n be kira xon ma dimi kui.
 4 N senbe nu gbo na temui,
 n nun Ala de nu fan.
 5 Na temui Ala Senbe Kanyi nu na n seeti ma,
 n ma die fan nu na n nabilinyi.
 6 N ma fe birin nu sooneyaxi,
 xipe nun ture nu gbo n yi ra.»

7 «N to nu sigama taa sode de ra,
 nama nu na dennaxe,
 8 fonikee nu kira ibama ne n be,
 forie nu keli e ti n binyafe ma.
 9 Kuntigie nu e sabarima ne n ya ra,
 10 mangεe nu woyenyi so n yi, e tan dundu,

11 barima naxan na n xui me, a fe fanyi fala n
ma fe ra.

Naxee nu n toma, n nu rafanma e ma.

12 N nu tɔɔrɔmixie malima,
n nu kiridie kima, booree nu neemuma naxee
ma.

13 Mixi naxan nu na saya kira xɔn ma,
na nu dubama ne n be.

N nu kaape gine bope raseewama.

14 N nu n jereema tinxinyi kui,
nɔndi nu findixi n yuge nan na.

15 N nu findixi saabui fanyi nan na donxui nun
mabenyi be.

16 N nu findixi babe nan na setaree be,
n xɔpe mali e xa tɔɔre kui.

17 N nu tinxintaree xa fe xun nakanama,
n misikiine ratanga e xa fe kobie ma.

18 N nu a mapɔxunma saya n lima heeri nan kui,
n ma simaya fa kamali alo baa de ra meyenyi.

19 N nu a mapɔxunma n ma dunijeigiri
sooneyama ne,
alo sansi naxan sanke bara ye li, a salonyi xini
soto.

20 N nu a mapɔxunma n xun nakelima ne temui
birin,
n tanbe woli senbe ra.»

21 «Mixie nu e tuli matima ne n na,
e e sabari n ma marasi ramefe ra.

22 N ma masenyie nu rafanma e ma,
e mu nu e matandima.

23 E nu n mamema alo mixi tune mamema ki
naxe,

e n ma woyenyi birin suxu seewe kui.

24 E na n yatagi to,

e birin nu e xaxili tima n na.
²⁵ N nu e ραπερεμα,
 n nu luxi ne e be alo e xa mangε,
 naxan dɔxɔxi kibanyi kui e tagi,
 a nu tɔɔrɔmixie madundu.»

30

Ayuba xa masenyi dɔnxɔε δε idɔxɔε

«Ayuba xa σεεωε bara findi sunnunyi ra»

- ¹ «Kɔnɔ yakɔsi tan, fonikee n mayelema,
 naxee babae nu findixi n be fuyantee ra,
 n nu yoma naxee ma.
- ² E yusi mu nu na n be,
 barima senbe yo mu nu e be.
- ³ Kaamεtɔε nan nu e ra,
 naxee nu sigama gbengberen yire baloe fende.
- ⁴ E nu joogee matalama fɔtɔnyie kui,
 wuri sankee gbansan nan nu findima e xa donyi
 ra.
- ⁵ Mixie nu e kerima n̄ama ya ma,
 alo muɲeti kerima ki naxε.
- ⁶ E nu yigiyama γεμε longorie nan na geyae kɔn
 na,
- ⁷ xa na mu a ra kunsie bun ma.
- ⁸ Fuyantee nan nu e ra,
 naxee nu bara kerɔ bɔxi kui.»
- ⁹ «Kɔnɔ yakɔsi fa, nee nan n mayelema
 e xa sigie nun e xa masenyie ra yi ki.
- ¹⁰ N ma fe mu rafan e ma.
 E δε ye bɔxunma n yatagi ma,
 e nu fa e makuya n na.
- ¹¹ Kabi Ala n nabolɔ n ma tɔɔre kui,

e xa mayele mu ꝓonma.

¹² Yi mixi ya maꝓoxunxie kelima n xili ma,
e nu gantanyi ꝓaaxie te n be.

¹³ E n ma kira ibolonma n ya ra.

¹⁴ E luma alo soori ꝓaaxie, naxee soma taa kui
tete yale ra.

¹⁵ Gaaxui bara n suxu,
n ma fe xun bara rakana,
n ma kisi bara dangi n na alo nuxui dangima ki
naxe.»

¹⁶ «Yakosi, a gbe mu luxi n ma simaya xa ꝓon,
n ma toore bara kamali.

¹⁷ N ma toore bara gbo ye,
n mu xima ke ra sonon.

¹⁸ A luma alo dugi nde nan xirixi n konyi ma,
a xa n faxa.

¹⁹ Ala bara n nagoro han
n bara lu alo boora, xa na mu a ra te xube.»

²⁰ «Ala, n bara i xili, konon i mu a ratinxi.
N bara ti i ya i, alako i xa n to.

²¹ I bara toore ꝓaaxi doxo n ma,
i senbe bara non na.

²² A luxi alo turunnaade bara n nate koore ma.

²³ N a kolon i na n xaninfe aligiyama ne,
dunija mixi birin sigama dennaxe.»

²⁴ «Konon mixi naxan na saya kira xon ma,
na mu Ala maxandima xe?

Mixi naxan na toore kui,
na mu Ala makulama xe?

²⁵ N mu n ya ye ramini tooromixi be nu?

N mu kinikini setare ma nu?

²⁶ N wa heeri nan xon ma,

kɔnɔ ɲaxankate nan n lixi.
 N wa lufe naiyalanyi nan kui,
 kɔnɔ dimi nan dusuxi n xun na.
 27 N bɔɲɛ na tɔɔɔfe lɔxɔɛ birin.
 28 N na dimi kui,
 naiyalanyi yo mu na.
 N tixi ɲama tagi, n nu fa wa n xui itexi ra.
 29 N bara lu alɔ wula i baree nun burunyi xɔni
 ɲaaxie.
 30 N kiri bara fɔɔɔ n ma,
 n fate birin kui na iganfe.
 31 N ma kɔra sunnunyi xui tima,
 n ma xule ɲɔn fe wa xui raminima.»

31

Ayuba xa masenyi dɔnxɔɛ ɲaɲɔnyi

«Yunubi sare nan ya»

1 «N nate tongo nɛ,
 n naxa yabu ginɛdimɛdi ra.
 2 Ala munse ɲanigema n bɛ koore ma?
 Ala Senbɛ Kanyi kɛ mundun fima n ma kelife ra
 a ma?
 3 Setareɲa mu ragataxi mixi ɲaaxi xa bɛ?
 ɲaxankate mu tinxintare xa lima?
 4 Ala mu nu n fɔxi birin matoma xɛ?
 A mu nu n ma santongoe birin kɔntima xɛ?»
 5 «Xa n bara n ɲɛɛ wule kui, xa n bara mixi
 madaxu,
 6 Ala xa n maniya sikeeli tinxinxi ra.
 A n ma tinxinyi toma nɛ.
 7 Xa n bara kira tinxinxi bɛɲin,

xa n boɓɓe bara bira n ya waxɔnfe fɔxɔ ra,
 xa n bara n manɔxɔ fe ɲaaxi ra,

⁸ mixi gbetɛe xa n ma sansi sixie bogi don,
 n ma sansi sixie birin xa matala bɔxi ma.

⁹ Xa gine xɔli bara n suxu,

xa n bara bira n dɔxɔboore xa gine fɔxɔ ra,

¹⁰ n ma gine xa bande ɲin xeme gbete be,
 a tan nun na xa kafu,

¹¹ barima yene findixi fe ɲaaxi nan na,

kiitisaе naxan makiitima a xɔrɔxɔe ra.

¹² Yene, te nan a ra naxan sigama ganyi ti ra han
 yahannama,

a mixi harige birin xun nakana.»

¹³ «Xa n mu findi mixi tinxinxɪ ra nu n ma konyie
 mabiri,

muxu to nu galanbuma,

¹⁴ n Ala yaabima di nu?

N nan n yete xun mafalama di nu?

¹⁵ Ala keren xa mu muxu birin daaxi muxu nga
 teege i?

Ala keren xa mu muxu birin nabaloxi muxu nga
 xije ra?»

¹⁶ «Xa n mu setaree ki nu,

xa n mu kaape gine mali nu,

¹⁷ xa n keren bara n ma donse don,

n mu kiridi ki,

¹⁸ n naxan xuru, n findi a be babe ra kabi a yore
 ra,

naxan nga kaape gine bara lu n xonyi kabi a
 teegegi a ma,

¹⁹ xa n mu tɔɔromixi ki dugi ra nu,

20 na kanyi lu a mu duba n be
na dugi xa fe ra naxan kelixi n ma γεχεεε xabe
ma,

21 xa n bara kiridi nde tōoro,
n to a kolonxi kiitisae nōndi fima n ma,

22 n beλεχε xa bolon n tunki ma,
n xōrie xa magira,

23 barima n gaaxu Ala xa naxankate ya ra a gbe
ra,

n mu nōma sese ra a senbe ya i.»

24 «Xa n bara n xaxili ti n ma χεεμα ra,
xa n bara la n ma naafuli ra,

25 xa n bara nεlexin n harige xa gboe ra,
n naxan sōto n ma dunipeigiri kui,

26 xa n bara n ya ti soge nun kike xa yanbe ra,

27 n fa nee batu n bōpe kui gundo ra,
n nan n beλεχε sunbu e xa binye bun ma,

28 Ala xa n naxankata,
barima na fe mōoli mu fan,
n bara findi yanfante ra Ala mabiri.»

29 «N bara nεlexin n xōnma xa tōore ra,
n seewa a xa naxankate ra,

30 n tan naxan mu nu tinma a dankade n de ra,
n xa na yunubi mōoli raba?

31 N ma xōpe birin mu nu a falama xe:

<A n de wasaxi sube ra>?

32 N nu biyaasilae yigiyama ne alako e naxa xi
tande.

33 N bara n ma fe naxie nōxun n bōpe kui alo
adamadie darixi a ra ki naxe? Ade.

34 N bara gaaxu nama xa wōyenyi ra,
xa na mu a ra n xabile xa wōyenyi ra,

n fa lu n xɔnyi nɔxunyi kui n mu nɔndi fala?
Ade.»

³⁵ «Xa mixi na naxan tinma a tuli matide n na,
n ma masenyi dɔnxɔɛ nan na ki.

Ala xa n yaabi.

A naxan toma n ma, a xa na seɛɛ,

³⁶ n xa na dɔxɔ n xun ma, n xa a gbaku n kɔn
ma.

³⁷ N dɛntɛɛ sama nɛ a bɛ,

alɔ mixi dɛntɛɛ sama mangɛ bɛ ki naxɛ.

³⁸ Xa n ma bɔxi nde bara xɔnɔ n xili ma,
xa mixi nde ya ye bara silɔn na,

³⁹ xa n bara donse nde don n mu a rawalima sare
fi,

xa n bara a kanyi tɔɔɔɔ,

⁴⁰ mɛngi naxan na n ma bɔxi ma, na xa findi
tunbe ra,

n ma fundenyi xa findi ɲooge ɲaaxi ra.»

Ayuba xa masenyi dɔnxɔɛ nan na ki.

32

Elihu xa masenyi singe

«Ala nan lonni fima mixi ma»

¹ Yi xɛmɛ saxanyie naxa ba Ayuba xa wɔyenyi
yaabife, barima a nu a yetɛ findixi nɔndi fale nan
na.

² Na kui Elihu, Barakeeli Buusika xa di, naxan
fatan Rama xabilɛ ra, a bɔɲɛ naxa te Ayuba xili
ma, barima na nu a yetɛ findixi nɔndi fale nan
na Ala ya i.

³ A bɔŋɛ naxa te a boore saxanyie xili ma, barima e mu nu nɔma Ayuba yaabide hali e to a kolonxi nɔndi mu nu a bɛ.

⁴ Na mixi saxanyie to nu mɔxi a bɛ, Elihu mame ti na nan ma wɔyɛnfe ra Ayuba bɛ.

⁵ Elihu nu bara a to, yaabi yo mu nu na yi mixi saxanyie yi ra fa. Na kui a bɔŋɛ naxa te.

⁶ Elihu, Barakeeli Buusika xa di, naxa a fala, «Fonike nan n na, forie nan wo tan na. N gaaxu n ma marakolonyi sade wo ya i na nan ma.

⁷ N naxɛ, <Fori nan fata wɔyɛnde, a xa simaya xɔnkuye xa fe ra.>

⁸ Kɔnɔ Ala Sɛnbɛ Kanyi nan xaxili fima adama ma.

⁹ Simaya xɔnkuye gbansan xa mu xaxilimaya fima mixi ma, forie gbansan xa mu findixi nɔndi kanyie ra.

¹⁰ Na kui n bara wo maxandi, wo xa wo tuli mati n ma marakolonyi ra.»

¹¹ «N bara wo xa masenyi rapɔnyɛ mame, n bara n tuli mati wo xa masenyi birin na, wo naxan falaxi Ayuba xa fe ra.

¹² N bara wo xa masenyie rame, kɔnɔ wo mu nɔxi Ayuba yaabide, wo mu nɔxi nɔndi makenɛnde a bɛ.

¹³ Wo naxa a fala de, <Won tan bara gɛ lonni sɔtode. Won xa lu Ala xa yi xeme rafahaamu, adamadi mu nɔma na rabade.>

¹⁴ Ayuba mu a xa masenyi tixi n tan xa xili ma. N fan man mu a yaabima wo xa masenyie ra.»

15 «Limaniya bara ba wo yi ra.
Yaabi yo mu na sɔnɔn wo naxan tima.

16 N bara wo xa masenyi dande to,
yaabi yo mu minima wo de kui fa.

17 Yakɔsi n xa n gbe fala,
n tan fan xa n ma lonni masen kɔre,

18 barima fe gbege na n furi kui.

N xaxili na n tutunfe,

19 alo weni neene naxan xufuxufufe,
a wama a sase bulafe.

20 N xa woyen alako n boje xa goro.
N de xa yaabi ti.

21 N mu mixi yo rafisama a boore be,
n mu taamixiya rabama mixi yo be.

22 N mu fata taamixiya ra,
n na na raba, Ala n naboloma ne.»

33

Elihu xa masenyi singe de idoxe

«Xunmafalama xa lu Adama be.»

1 «Yakɔsi Ayuba, i i tuli mati n ma masenyi ra,
i xa n ma woyenyi rame.

2 N bara n de rabi,
n nenyi bara keli.

3 N ma masenyi kelixi n boje fiixe nan kui,
nɔndi nan minima n de i.

4 Ala Xaxili bara n daa,
Ala Senbe kanyi jengi bara n findi mixi jipe ra.

5 Xa i noma n yaabide,
i xa na raba.

6 Won firin birin lan Ala ya i.
N fan yailanxi bende nan na.

7 Na kui i naxa gaaxu n ya ra.

8 Kɔnɔ i bara wɔyenyi nde fala,
n naxan mɛxi n tuli ra.

9 I bara a fala, <N sɛniyɛn, n mu yunubi rabaxi,

10 kɔnɔ Ala man na fe nde tofe n na,
n findixi a yaxui ra naxan ma.

11 A bara n sanyi mabalan yɔlɔnxɔnyi kui,
a nu fa n fɔxi birin igbɛ.>

12 Kɔnɔ n xa a fala i bɛ,
nɔndi mu i bɛ na fe kui,
barima Ala gbo mixi bɛ.

13 I wama Ala rakiitife munfe ra?
A mu yaabi fima a xa fe rabaxi birin ma.

14 Ala fe masenma won bɛ ki nde ra,
kɔnɔ won mu won jɔxɔ sama na xɔn ma.

15 A nɔma wɔyɛnde xiye ra kɔɛ ra,
mixi xima tɛmui naxɛ e xa sɛde ma.

16 A nɔma adamadiɛ tuli rabide na tɛmui,
a e rakolon fee ra naxɛɛ kelixi a tan ma,

17 alako e xa kira jaaxi bɛjin,
a man xa e ratanga e yɛtɛ kan igbofe ma.

18 Na kui, a e ratangama nɛ gaburi gbaloe ma,
a e ratanga santidɛgɛma ma.

19 Ala man nɔma masenyi tide adamadi bɛ a xa
tɔɔrɛ nde ra,
naxan xɔnɛ soma han a xɔrie kui a xa fure dagi
tagi.

20 Donse yati fa rapaaxu a ma, a mu nɔ a dɛgede.

21 A fate ba a ma, a xɔrie birin sa kɛnɛ ma.

22 A makɔrɛ aligiyama ra, Sayamalekɛ fa a fɔxɔ
ra.»

23 «Kɔnɔ xa xɛɛra xunmafalama nde sa lu a bɛ
malekɛ galie ya ma,

naxan fama tinxin ki masende na kanyi be,

²⁴ Na kui, xεera xunmafalama findima saabui
fanyi ra a be,

Ala hinne a ra, a a masen Ala be,

⟨A rakisi faxe ma, n bara a xunsare ba.⟩

²⁵ Na kui, a fate man gbilenma dimedjia,
a man fonike senbe soto.

²⁶ Adamadi na Ala hinnente maxandi,
a Ala yatagi toma ne sεewe kui,
Ala fa tinxinyi fi a ma.

²⁷ Na kanyi beeti bama ne mixie ya i, a a fala,
⟨N yunubi rabaxi ne,
n tinxinyi madalin,
kono na sare mu ragbilenxi n ma a ki ma.

²⁸ Ala bara n xoreya,
n tan naxan xun nu tixi aligiyama ra.
A man bara gbilen naiyalanyi masen na n be.⟩

²⁹ Ala nan na rabama adama be,
keren, firin, han saxan,

³⁰ alako a xa a ba faxe yi,
a xa a lu naiyalanyi kui.⟩

³¹ «Ayuba, i tuli mati n na,
i xa i sabari, i xa n ma masenyi rame.

³² Xa yaabi nde na i be, i xa na fala,
barima n wama nondi fife i ma.

³³ Kono xa na mu a ra, i tuli mati n na,
i xa i sabari alako i xa xaxili soto n na.⟩

34

Elihu xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti tinxin»

¹ Elihu naxa a masen,

2 «Lɔnnilae, wo wo tuli mati.
 Xaxilimae, wo n ma masenyi rame,
 3 barima tuli wɔyenyi sensima,
 alo nenyi donse sensima ki naxe.
 4 Won xa tinxinyi sugandi,
 won xa bira fe fanyi fɔxɔ ra.»

5 «Ayuba naxe, <N tinxin, kɔnɔ Ala mu nɔndi fixi
 n ma.
 6 Hali n to tinxinxi, a bara n lu alo wule fale.
 N mu yunubi yo rabaxi, kɔnɔ n na tɔɔre jaaxi
 kui.>
 7 Nde yaagi sɔtɔxi dangi Ayuba ra?
 8 A bara a jere tinxintareya kui,
 a bara lu fe jaaxi rabae ya ma.
 9 A bara a fala,
 <Geeni mu na adamadi be
 naxan birama Ala waxɔnfe fɔxɔ ra.>
 10 Xaxilimae, wo wo tuli mati n na.
 Ala nun fe jaaxi tagi ikuya,
 Ala Senbe Kanyi mu tinxintareya kolon.
 11 A mixie xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma,
 a kote dɔxɔma e xun ma e nun naxan lan.
 12 Ala mu nɔma fe jaaxi rabade.
 Ala Senbe Kanyi mu nɔma tinxinyi kanade.
 13 Nde a ti a xa dunija yamari?
 Nde dunija taxuxi a ra?
 14 Xa Ala mu a jengi saxi adamadie xɔn ma nu,
 a fa a xaxili nun a jengi ba e yi,
 15 adamadi birin faxama kerenyi nan na nu, e
 findi bende ra.
 16 Xa xaxili fanyi na i yi ra,
 i xa i tuli mati n ma masenyi ra.
 17 Tinxintare nɔma dunija yamaride?

I Tinxintɔɛ Sɛnbɛma nan kalamuma?

18 I nɔma a falade mangɛ bɛ,

⟨Mixi xuri di nan i ra?⟩

I nɔma a falade kuntigie bɛ,

⟨Wo ɲaaxu?⟩

19 Ala mu mangɛ rafisa mixie bɛ,

a mu bannae rafisa setaree bɛ,

barima a tan nan birin daaxi.

20 Faxɛ man e birin tɛrɛnnama nɛ.

Namae e xunyi ikelima, kɔɛ kui e birin sɔntɔ.

Sɛnbɛmae yati faxama nɛ fɔyɔgɔntɔn.

21 Ala adamadie xa kira birin matoma,

a e fɔxi igbɛ.

22 Dimi mu na naxan nɔma tinxintaree nɔxunde.

23 Ala hayi mu na tɛmui xɔnkuye ma mixi makiitife ra.

24 A nɔma sɛnbɛmae xun nakanade mafurenyi ra,

a fa mixi gbɛtɛɛ dɔxɔ e ɲɔxɔɛ ra.

25 A na e xa fe ɲaaxi to,

a nɔma e bade dunɲa ma kerenyi ra kɔɛ kui.

26 A nɔma e bɔnbɔde alɔ mixi kobi ɲama ya xɔri,

27 barima e mɛɛxi a xa sɛriye nan na,

e a xa kira bɛɲin.

28 E bara a niya setare wa xui xa Ala li.

Ala tɔɔrɔmixi malima.

29 Xa Ala a sabari, nde nɔma a kalamude?

Xa Ala a nɔxun, nde nɔma a tode?

Adamadi mu nɔma na ra,

ɲamanɛɛ yati mu nɔma na ra.

30 Ala mu tinxintare luma mangɛya kui,

alako a xa gantanyi te ɲama bɛ.

31 Na mixi mɔɔli mu a falama Ala bɛ,

«N bara gbilen fe ꝓaaxi ƒoxo ra n ma ꝓaxankate
xa fe ra.

³² N fe ꝓaaxi naxan nabaxi,
na masen n be, n mu na rabama sonon?»

³³ Ala lanma a xa a sare fi?
I tan nan a matandife, n tan mu a ra,
i tan nan yaabi tima.

³⁴ Xaxilimae nun lonnilae naxee e tuli matixi n
na,
muxu birin bara lan yi ma:

³⁵ Ayuba woyenfe xaxilitareꝓa nan kui,
lonni mu a yi.

³⁶ Ayuba xa ꝓaxankata han a dande,
barima a xa masenyie mu tinxin.

³⁷ A xa yunubi xun nan tun masafe.
A woyenma muxu be yete igboꝓa ra,
A a xa Ala matandi xun masama a xa woyenyi
ra.»

35

Elihu xa masenyi saxan nde

«Ala i xa fe kolon»

¹ Elihu naxa a fala,

² «I ꝓoxo a ma nondi na i be i na a fala,
«N ma tinxinyi fatanxi Ala nan na?»

³ I bara a maxorin,
«Geeni mundun na n be xa n mu yunubi
rabama?»

⁴ N tan nan i yaabima na ra, i tan nun i booree.

⁵ Koore mato. Nuxui mu na i xun ma xe?

⁶ Xa i yunubi raba, na findima toore ra Ala nan
be?

Xa i a matandi, na findima kote mundun na a be?

7 Xa i tinxin, na findima geeni mundun na a tan be?

8 I xa fe jaaxi noma adamadi nan gbansan tɔɔɔde,

adamadi naxan luxi alo i tan.

I xa tinxinyi fan noma findide geeni ra adamadi nan gbansan be.

9 Mixie e wa xui mema barima fe jaaxi rabae wuya.

Mixie xili tima na kobija xa fe ra.

10 Kɔnɔ mixi yo mu a falama,
 <N Daa Mange Ala na minden,

n beeti bama naxan be kɔe ra,

11 naxan lonni fima adamadie ma dangife subee ra naxee na dunija ma, dangife xonie ra naxee na kuye ma?>

12 Mixie xili tima, kɔnɔ a mu e yaabima fe jaaxi rabae xa yete igboja xa fe ra.

13 E xili tima fufafu,

barima Ala mu a tuli matima e ra,

Ala Senbe Kanyi mu e xui ramema.

14 Kɔnɔ i tan nan a falaxi a i mu Ala toxi, i xa fe saxi a ya i, i na a mamefe tun.

15 A mu nu xɔnɔ i xa matandi woyenyie ma sinden.

16 Ayuba, i bara i de rabi fufafu xaxilitareja falafe ra.»

36

Elihu xa masenyi naani nde

«Ala adama rasima»

1 Elihu man naxa a fala,

2 «I xa mame ti, n fama n ma lonni masende i be
Ala xa fe kui.

3 N ma lonni kelima yire makuye ne.
N nondi fima ne n Daa Mangede ma.

4 Wule yo mu na n ma masenyi kui.
I nun naxan a ra yi ki,
tinxintoe nan a ra naxan xa lonni kamalixi.»

5 «Ala senbe gbo,
a mu yoma mixi yo ma.
A senbe gbo, a panige fan.

6 A mu a luma mixi paaxie xa bu,
a mɛɛnima tɔɔɔmixie ma.

7 A mɛɛnima ne tinxintoe ma,
a e rasabati mangede seti ma kibanyi,
a e xa fe ite e xa bu abadan.

8 Kɔnɔ xa e suxuxi tɔɔɔe nan kui,

9 a e xa fe paaxie masen e be,
e naxee rabaxi e xa yete igboja kui.

10 A marasi fanyi fi e ma,
a a fala e be e xa tinxintareya bejin.

11 Xa e e tuli matima a ra, e na seriye rabatu,
e xa simaya xon kuyama ne heeri kui, e xa fe
birin sooneya.

12 Kɔnɔ xa e mu e tuli matima a ra,
e faxama ne santidegema ra lonnitareja kui.

13 Tinxintaree xonoma,
e mu Ala maxandima a na e suxu temui naxe.

14 E faxama e fonike nan na langoe ya ma.

15 Kɔnɔ Ala tɔɔɔmixie rakisima ne e xa tɔɔɔe
saabui ra.

Tɔɔɔe nan marasi fima e ma.»

16 «A wama i tan fan nakisife i xa tɔɔɔe kui,

alako tɔɔre naxa i raxeten,
alako donse fanyi xa lu i yi ra.

17 Kɔnɔ i na a raba alo mixi jaaxie,
ɲaxankate naxan lan a xa dɔxɔ mixi jaaxie ma,
na kiiti tinxinxi nan dɔxɔma i fan ma.

18 I naxa yo Ala ma i xa xɔne kui,
i naxa gbilen Ala fɔxɔ ra se nde xa fe ra.

19 I wa xui nɔma i raminide i xa tɔɔre kui?
I nɔma na rabade i yete senbe ra?

20 Kɔe naxa findi i be mixi tɔɔrɔ se ra,

21 i naxa bira fe jaaxi fɔxɔ ra i xa tɔɔre xa fe ra.

22 Fisamante nan Ala ra a senbe xa fe ra.

Nde nɔma a raside?

23 Nde nɔma a yamaride?

Nde nɔma a falade, <I bara tantan?>

24 I xa a xa kewali matɔxɔ,

alo mixie luma a ba ra beeti ra ki naxe.

25 Adamadi birin bara a xa wali to,
dunɲa birin a toma kelife yire makuye.

26 Ala senbe gbo, won mu nɔma na birin kolonde.

Won mu nɔma a xa abadan kɔnti kolonde.

27 A ye tonbie mafindima tune ra,

a fa a ragoro bɔxi ma.

28 Nuxuie nan tune ye rayensenma adamadi
birin xun ma.

29 Nde nɔma nuxui xa wali fahaamude?

Nde nɔma galanyi xa fe kolonde?

30 A seyamakɔnyi ragoroma baa ma,

a naiyalanyi xungbe ramini.

31 A pamane makiitima nee nan na.

A baloe fima e ma a fanyi ra.

32 A seyamakɔnyi wolima a waxɔnde.

33 Galanyi xui mixie rakolonma ne tune xa fa ma,
hali xuruse gɔɔree fan nakolonma ne,

e nu fa gbata e makɔrede e lingira ra.»

37

Elihu xa masenyi suuli nde

«Ala xa kɛwali sɛnbɛ gbo»

- 1 «N bɔɲɛ sɛrɛnma na nan ma.
- 2 Wo wo tuli mati Ala xui ra,
na xui gbe naxan minima a kɛrɛ i.
- 3 A xa seyamakɔnyi koore birin nafema nɛ, a
dunija naaninyi birin li.
- 4 Na dangi xanbi galanyi bula.
A luma alɔ Ala wama a xui xungbe xa mɛ yire
birin.
- 5 Ala xui findixi kaabanakoe nan na.
A fe xungbe rabama won mu naxan fahaamuma.
- 6 A a falama balabalanyi bɛ, <Goro boxi ma.>
A tunɛ ye fan nagoro a gbegbe ra.
- 7 A adamadie xa wali birin danma nɛ kerenyi ra,
alako e xa a kolon a tan nan na birin nagirima.
- 8 Sube xaapɛɛ fan soma e lingira na tɛmui nɛ.
- 9 Turunnaadɛ foye kelima a yire,
a sa findi foye xinbeli ra kɔɔla ma.
- 10 Ala a ɲɛngi foye findima balabalanyi ra
a baa ye fari birin naxɔɔɔɔ gben,
- 11 a nuxuie raxinbeli, a a xa seyamakɔnyi lu e
ma.
- 12 A xa yamari nan na birin na,
a tan nan nee birin napɛrɛma dunija bɛndɛ fuɲi
fari,
a waxɔnfe rabafe ra.
- 13 Na birin luma alɔ luxusinyi
a boxi isee xunsinma naxan na,

xa na mu a ra, alo fe fanyi a hinnema e ra naxan na.»

¹⁴ «Ayuba, i xa i tuli mati n ma masenyi ra.

I xa Ala xa kaabanakoe mato.

¹⁵ I na birin naba ki kolon Ala yi ra?

A seyamakonyi raminima nuxui kui ki naxe, i na kolon?

¹⁶ Nuxui luma koore ma ki naxe, i na fan kolon?

Na birin findixi Ala xa lonni xungbe nan na naxan maniyε mu na.

¹⁷ Foye fure nefε mini,

kuye ifurama i tan naxan ma,

¹⁸ i fan noma koore walaxe nde yailande alo Ala?

¹⁹ Muxu naxan masenma Ala be na fala muxu be ba.

Na lonni mooli mu muxu yi.

²⁰ N na woyen, fo mixi gbete xa na radangi ne a ma?

Fo fe nde xa fala a be a fa kolon soto na ma?

²¹ Yakosi soge mu toma nuxuie xanbi ra,

fo foye e ba a ya ma.»

²² «Yanbe tofanyi nde na kelife koola ma, naxan findixi Ala xa nore xungbe ra.

²³ Adama mu noma Ala Senbe Kanyi lide.

A senbe gbo,

a tinxin.

A mu noma tinxintεe tōorode.

²⁴ Adama lan a xa gaaxu Ala ya ra na nan ma.

Yete igboe mu rafan a ma.»

38

Ala xa masenyi singe Ayuba be

«Ayuba, n yaabi xa i nɔma»

- 1 Ala naxa Ayuba yaabi turunnaade foye kui, a naxe,
 2 «Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare wɔyɛnyie ra?
 3 I i tagi ixiri gben alo gbangbalanyi, n xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.
 4 I nu na minden n to nu dunija daama? Na fala ba xa lonni kanyi na i ra.
 5 I a kolon nde dunija maniyaxi? Nde a maniyɛ luutie italaxi?
 6 Dunija bunyi na minden? Nde gɛmɛ tixi dunija na naxan fari?
 7 Nde na raba tunbuie to nu e sɛɛwɛ xui itema, maleke bɛɛtibae fan to nu n xili matɔxɔma?»
- 8 «Nde baa naadɛɛ balan, n to a ramini bɔxi ma?
 9 N tan nan nuxui ragoro a ma, n dimi dusu a xun na,
 10 n a naaninyi sa alako a naxa dangi menni ra.
 11 N tan nan dande sa mɔrɔnyie bɛ, alako e naxa te, e a radangi a i.»
- 12 «I bara yaamari fi lɔxɔɛ keren i xa simaya kui subaxe xa mini,
 13 a xa mixi jaaxie raterenna, a e makenɛn?
 14 Dunija birin makenɛnma nɛ subaxe naiyalanyi kui, a lu alo bendɛ bunda tɔnxuma saxi naxan ma. A yire birin toma nɛ alo dugi maɲingixi.
 15 Kɔnɔ mixi jaaxie tan bara kuma naiyalanyi ra, e sɛnbɛ bara kana.»

16 «I baa ye kelide kolon?
 I bara baa bunyi li?
 17 I bara aligiyama sode de to?
 I bara saya naade igbe?
 18 I dunija igboja kolon?
 A fala n be xa i na fe birin kolon.»

19 «Naiyalanyi kelima minden?
 Dimi xonyi na minden?
 20 I na yiree kolon?
 I naa siga kira kolon?
 21 Xa i na birin kolon, awa i pan nu bara bari,
 i xa simaya gbo.
 22 I balabalanyi ragatade kolon?
 I bara na yire to?
 23 N na balabalanyi ragataxi toore temui nan ya
 ra,
 gere ti loxe ya ra.
 24 Seyamakonyi kelima minden a yensen ye?
 Foye naxan kelima sogetede, na a jere ma dunija
 ma di?
 25 Nde tune kira raboma,
 a seyamakonyi nun galanyi yamari e xa mini?
 26 Nde a niyaxi tune xa bira boxi ma
 mixi mu na dennaxe alɔ gbengberen yire?
 27 Nde a niyaxi pooge xa bula wula i?
 28 Nde findixi tune baba ra?
 Nde xini raminima?
 29 Nde balabalanyi daaxi naxan kelima koore
 ma?
 30 Nde a niyama baa ye xa xinbeli a xoro,oxo,
 a findi balabalanyi ra,
 a dusu baa xun na a xoro,oxo alɔ gemee?»

31 «I tan nan tunbuie sa koore ma,
kankan xa lu a yire a tofan ki ma?

32 I tan nan tunbuie raminixi e waxati
alako adamadie xa nɔ sube tɔnxumae tode e ya
ma?

33 I koore yamari ki kolon?
I bara so bɔxi yailan ki kui?»

34 «I fata nuxuie yamaride alako ye xa banbaran
ye?

35 I fata seyamakonyi yamaride alako e xa i xa
wali raba?

E luma i xa yaamari bun ma, a falafe ra,
<Muxu na be?>

36 Nde lɔnni rasoxi adamadi bɔɲe kui,
a a xaxili daa?

37 Xaxilima mundun nɔma nuxui birin kɔntide?
Nde nɔma ye ragorode keli koore ma,

38 alako bɔxi xa bunda, xube xa findi boora ra?»

39 «Yɛtɛɛ nɛ saxi kaame ra e ma,

40 i tan nan sube fima e ma e xa kaame ba?

41 Xaxae go, e xa die nɛ wama koore ma,
i tan nan e baloma?»

39

Ala xa masenyi firin nde Ayuba be

«Nde mɛɛnima subee ma?»

1 «I wula i si di bari tɛmui kolon geyae fari?
I bara xeli to di bari ra?

2 I e xa furi maxanin kike kɔnti kolon
beenu e di bari waxati xa a li?

3 E na e sa, e di barima,
alako e xa fulun e furi xa xɔnɛ ma.

4 E xa die na mɔ,
e keli e nga xun ma, e mu fa sɔnɔn.»

5 «Nde luuti baxi sofale ma,
a a rabɛnin wula i?

6 N tan nan wula findixi a xɔnyi ra
n a lu yire, fɔxɛ sunbuxi bɛndɛ ra dɛnnaxɛ.

7 Taa xa wundui mu rafan a ma,
a mu tinma mixie xa a rapɛrɛ.

8 A wula isama ɲooge fende a balose ra.»

9 «I nɔma sɛxɛ ninge rawalide?
A kɔɛ radangima i xa gɔɔrɛ kui?

10 I nɔma a xiride sari ra,
a xa bɔxi buxa i bɛ?

11 I i yigi suxuma a sɛnbɛ gbe ra?

I nɔma i xa wali xungbee taxude a ra?

12 I nɔma a xɛɛde xɛ xabɛ, a xa i mali i xa baloe
rasode?»

13 «Xɔni mɔɔli nde na na naxan
gabutenyi dunkee ibɔnbɔma sɛɛwɛ kui,
kɔnɔ e mu tofan gbongboe gabutenyie bɛ.

14 A a xɛlɛɛ sama bɔxi ma,

a e lu mɛyɛnyi bun ma alako wuyenyi xa lu e ma,

15 a mu a maɲɔxun sube nde nɔma tide e fari, e
bula.

16 A mu mɛɛnima a xa die ma,
a luma alɔ a gbe mu e ra.

17 A na mɔɔli rabama
barima Ala mu lɔnni nun xaxili fanyi fixi a ma.

18 Kɔnɔ a na a gi fɔlɔ,
a soe ragie nun soe luma nɛ a xanbi ra.»

19 «I tan nan soe senbe fima a ma?
I tan nan a konyi xabee rakuyama?

20 I tan nan a niyama a xa no tugande alo katoe,
a birin magaaxu a xui ra?

21 A boxi iboronma a sanyi ra, a jɛlexinxi a senbe
ra.

22 A mu gaaxuma sese ya ra,
a mu a magbilenma santidegema ya i.

23 Tanbee nun e sase gbakuxi a ma,

24 a gbataxi tunganma, a xulun a gide gere yire.

25 Gere sara na fe,

a tan kelima ne fa keren na a gereso ki ma.»

26 «I xa lonni bara a niya
sege xa a jere koore ma sigafe ra yirefanyi ma?

27 I tan nan yaamari fima a ma a xa a tee sa yire
itexi?

28 Koe ra, a yigiyama gema longori ra geyae fari.
Menni nan findixi a be a makantade nan na.

29 A subee toma na yire makuye ne,
a baloma naxee ra.

30 Sube xinde joxun a xa diyoree be.

Binbi lu dede a na menni.»

40

Ala xa masenyi saxan nde Ayuba be

«Nde mu lama Ala ra?»

1 Alatala man naxa a masen Ayuba be,

2 «I tan naxan Ala Senbe Kanyi kalamuma,
i suusama a rakiitide?

Xa lonnila na i tan na,
yaabi nde ti yi birin ma ba.»

3 Ayuba naxa Alatala yaabi,

4 «Mixi xuri di nan n na.
 N tan i yaabima munse ra?
 N bara n de suxu n belexe ra, n dundu yen.
 5 N woyen ne keren, n naxa woyen firin.
 Na xanbi, n mu sese sama na fari sonon.»

6 Ala man naxa a masen Ayuba be turunnaade
 foye kui,

7 «I i tagi xiri gben alo gbangbalanyi,
 n xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

8 I mu laxi a ra n ma kiiti tinxin?
 I wama nondi bafe n yi ra ne, a xa lu i tan be?

9 I senbe gbo Ala gbe be?
 I xui magaaxu alo a gbe?

10 Na kui, i i maxiri nore nun xunnakeli ra ba,
 i xa tofan, i xa i senbe masen.

11 I xa i xa xone magaaxuxi ramini ba,
 i yete igboee xun nakana.

12 E birin kuntan,
 mixi naaxie igbantu e yire.

13 Bende radin e birin xun na,
 e balan gaburi kui.

14 Na temui n fan yete yati i matoxoma ne,
 barima i yete senbe bara i rakisi.»

15 «Mali mato ba a fanyi ra,
 na sube magaaxuxi n naxan daaxi
 alo n i fan daaxi ki naxe.
 A pooge donma alo ninge.

16 A senbe gbe na a gungui ne,
 senbe malanxi a furi kiri bun.

17 A xuli senbe gbo alo konde bili,
 a sanyi fasee wuya, e gadara.

18 A xorie luxi alo yoxui, xa na mu a ra wure.
 19 Ala xa daalise fisamante nan a ra,
 kono a gaaxuma Ala xa santidegema ya ra.
 20 A a baloe fenma geyae kon sube xaape ya ma.
 21 A xima niini bun ma,
 a a noxun dabonyie kui.
 22 A a malabuma wuri bilie niini bun ma,
 naxee na dabon de ra.
 23 Dabonyi ye xa gboe mu a magaaxuma.
 Yuruden xure na banbaran ye, a mu a toroma.
 24 A ya rabixi noma suxude?
 A noma suxude gantanyi ra, a jone xa tunba?»

25 «I noma sone suxude konyi ra?
 I noma a de xiride, i a ba ye xora?
 26 I noma a jone, xa na mu a ra a de tunbade,
 i luuti sa a ma?
 27 A i mayandima i xa a fulun?
 A hayi na woyenyi noxunme ma a falafe ra i be?
 28 Wo saate xirima?
 A findima i xa konyi ra a xa simaya kui?
 29 I noma berede a ra alo xoni di?
 I noma a xiride, a findi i xa die xa bere se ra?
 30 I noma a matide?
 Yulee a itaxunma e bore ma?
 31 I noma a kiri masoxode tanbee ra?
 I noma a xunyi soxode soxose nde ra?
 32 Gere ti a be,
 na mu nenuma i ra.
 I mu na ifirinma soton.»

41

Ala xa masenyi naani nde Ayuba be

«Ala xa daalise senbema»

- 1 «Mixi mu nɔma a ra,
 a xa toe gbansan findima gaaxui nan na.
 2 Xa mixi mu suusama a ya ra,
 nde fa nɔma suusade n tan ya ra?
 3 Nde n donixi se nde ra n naxan nagbilenma a
 ma?
 Dunija birin findixi n gbe nan na.
 4 N mu nɔma dundude na sɔɲe xa fe ma,
 a salonsee senbe gbo, a man tofan.
 5 A bura fɛɛɛ na nde be?
 Nde mu gaaxuma a pinyie ya ra?
 6 Nde nɔma a de rabide?
 A pinyi magaaxuxie a de kui rafexi.
 7 Xalee fatuxi a kiri ma alo sɔori xa wure lefa,
 8 e xɛtenxi e bore ra,
 foye sode yati mu na e tagi
 9 e fatuxi e bore ma a fanyi ra.
 10 A na ɲengi senbe ra,
 yanbe nan luma mini ra,
 a yae fan luxi alo gɛɛsɛge soge.
 11 Tɛ yiriyiri minima a de i,
 e fulefulee nu fa yensen ye kuye ma.
 12 Tuuri nde minima a ɲɔɛ,
 na luxi nɛ alo fifa naxan dɔxɔxi tɛ ma, a satunfe.
 13 A ɲengi findima tɛ ra,
 tɛ yiriyiri nu fa mini a de i.
 14 Senbe xutunxi a kɔnyi ra,
 birin gaaxuma a ya ra.
 15 A kiri xɔrɔxɔ, a senbe gbo.
 16 A kanke luxi alo gɛmɛ xungbe.
 17 A na ti, limaniya bama nɛ senbɛmae yi ra,
 e sɛɛn, e e gi.
 18 Santidegɛma na din a ra,

a mu a xabama.

Tanbe mooli yo mu na naxan nooma a soxoode.

¹⁹ Wure luxi ne a be alo sexe,
yoxui lu a be alo wuri boroxi.

²⁰ A mu gaaxuma tanbee ya ra,
laati kuni luma a be alo maale lagi.

²¹ Gbendegela luma a be alo sexe,
tanbe xungbe mayele a be.

²² Bele xerexi nde nun tunbee na a furi bunyi,
nee luma boora tirindin na ne alo sari to yire
buxama.

²³ A baa ixufuxufuma alo ye ne satunma,
a dabonyi lu alo ture ne satunma.

²⁴ A na a jere ye xora,
moronyi fiixe nan luma te ra a xanbi ra.

²⁵ Mange yo mu a be dunja,
a daaxi ne, gaaxui yo mu a yi.

²⁶ A a ya ragoroma ne daalise yete igboe ma,
a findixi subee birin ma mange nan na.»

42

*Ayuba xa yaabi firin nde nun Ala xa masenyi
donxe*

¹ Ayuba naxa Alatala yaabi,

² «N bara a kolon i nooma fe birin na,
sese mu nooma i janige kanade.

³ I a masen ne i xa masenyi kui,
<Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare
woyenyie ra?>

I nondi, n bara woyen a xaxilitare daaxi,
n mu nu i xa kaabanakoe fahaamuxi.
I xa fe rabaxie gbo n xunyi be.

⁴ I man a masen ne,

«I tuli mati n na, n xa wɔyɛn.

N xa maxɔrinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.»

⁵ A singe n nu i xa fe ifale nan mɛma,
kɔnɔ yakɔsi, n bara so na fe kui.

⁶ N a kolonxi na nan ma n naxan nabaxi a mu
fan.

N bara tuubi,

n bara n magoro bɛndɛ,

n tɛ xube maso n ma sunnunyi kui.»

⁷ Alatala to gɛ a xa masenyi tide Ayuba bɛ, a naxa a masen Elifasi Temanka bɛ, «N bara xɔnɔ i tan nun i boore firinyie ma, barima wo mu nɔndi falaxi n ma fe ra, alɔ n ma konyi Ayuba a rabaxi ki naxɛ.

⁸ Na kui wo ninge nun yɛxɛɛ kontonyi solofere ba serɛxɛ gan daaxi ra wo yetɛ bɛ. Wo sa Ayuba fen, a xa duba wo bɛ. Wo mu nɔndi falaxi n ma fe ra alɔ Ayuba a rabaxi ki naxɛ, kɔnɔ n mu wo naxankatama wo xa daxuna ma Ayuba xa fe ra.»

⁹ Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka naxa fe birin naba alɔ Alatala a yamari e ra ki naxɛ. Alatala naxa Ayuba xa dube suxu.

¹⁰ Ayuba to gɛ dubade a booree bɛ, Alatala naxa a harige birin nagbilen a ma. A man naxa na harige xun masa dɔxɔ firin dangife a singe ra.

¹¹ Ayuba xunyaɛ nun a taaraɛ nun a kolonma birin naxa fa a xɛɛbude a xɔnyi, e e dɛge yire keren. E naxa a nu tɔɔɔ sa, e a kunfa ba tɔɔɔɛ xa fe ra Alatala nu bara naxan dɔxɔ a ma. Kankan naxa kɔbiri kole keren nun xurundɛ xɛɛma daaxi keren fi a ma.

¹² Alatala naxa barake sa Ayuba dangife a singe ra. A naxa yɛxɛɛ wulu fu nun naani soto, nɔxɔmɛ

wulu senni, ninge wulu keren, nun sofale wulu keren.

¹³ A naxa di xεmε solofere nun di gine saxan soto.

¹⁴ A xa di gine singe nu xili nε Yemima, a firin nde Kesiya, a saxan nde Kerenapuku.

¹⁵ Gine yo mu nu na na boxi ma naxan nu tofan Ayuba xa die bε. E baba naxa kε fi e fan ma, alɔ a rabaxi ki naxε e maaxεmεε bε.

¹⁶ Na dangi xanbi, jε kεmε jε tongo naani naxa sa Ayuba xa simaya xun ma. A naxa a xa die to, a xa mamadie, a tolobitεε, nun a tolontolonyie.

¹⁷ Ayuba xa simaya kamalixi nε a fanyi ra, a fa laaxira.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2